

Opbouw

Tot opbouw van het gereformeerde leven

Benne Holwerda, Leersum

Een kerk zonder dak

Een tijdje voordat onlangs in Barcelona brand woedde in het beroemde operagebouw, stond ik voor het hek van een nog opmerkelijker gebouw in diezelfde stad: de Sagrada Família, de kathedraal van de Heilige Familie. Beide gebouwen hebben met elkaar gemeen dat er alleen een paar muren staan. Het operagebouw omdat de rest is afgebrand, de kathedraal omdat de rest nog niet af is. De Sagrada Família is na ruim honderd jaar namelijk nog niet eens halverwege. Toch is het nu al één van de beroemdste bouwwerken van Europa, anders dan alle andere kerken en toch ondubbelzinnig een kerk.

Ik heb daar tien minuten gestaan – verbijsterd, sprakeloos aan de grond genageld bij de aanblik van die kathedraal. Toen stopte er een bus vol Japanners. Ik merkte het pas toen ze om me heen stonden, hun camera's uit hun schoudertassen hadden gehaald en de kathedraal bekeken door hun zoekers. Die rare kathedraal van meneer Gaudí, die zij in het efficiënte Japan binnen vier jaar afgebouwd zouden hebben. En zoals ze waren gekomen, zo gingen ze ook: plotseling verdwenen. Hun bezoek aan de kathedraal had zeven minuten geduurd. Wij zijn de rest van de ochtend gebleven. We hebben sprakeloos van verwondering en hoogtevrees de stenen trappen van de vier oudste torens beklommen. „Sanctus, Sanctus, Sanctus”, staat er op elk van die torens. En ook op de andere vier. We hebben de crypte gezien, de nieuwe gevel, de bouwkranen en de stukken beton. Bouwvakkers die over de stellingen liepen, als de kathedralenbouwers in de Middeleeuwen. Maar steeds weer kwamen we terug bij de oudste gevel. Die beeldt de geboorte van Jezus uit. Mooi of lelijk, dat was niet aan de orde. Er zijn dingen die je niet in één keer kunt bevatten. De Sagrada Família is er zo één.

Sprookjeskathedraal

Een kathedraal is een gebouw dat je onmiddellijk aan God doet denken. Dat geldt ook voor de kathedraal van bouwmeester Antoni Gaudí. Nu al. Maar zeker als zij ooit wordt zoals Gaudí het voor zich zag: een gigantisch bouwwerk met achttien torens; één voor elk van de twaalf apostelen,

één voor elk van de vier evangelisten (een dubbelrol voor Matteüs?), één voor Maria en één – met ruim 170 meter de hoogste – voor Christus zelf. Antoni Gaudí (1852-1926) is één van de belangrijkste architecten uit de periode van de Jugendstil, een kunststroming die aan het begin van onze eeuw erg populair was. Gaudí was binnen deze stroming overigens een buitenbeentje en niet iedereen kon zijn sprookjesachtige creaties waarderen. Rond de eeuwwisseling begon hij met de bouw van de kathedraal. Het fundament lag er toen al, maar Gaudí gooide het roer volledig om. In plaats van een stereotiepe neo-gotische kerk tekende hij een sprookjeskathedraal, één die anders was dan alles wat er ooit aan kerken was gebouwd.

Of je wilt of niet, de Sagrada Família doet iets met je. Zij deed ook iets met Gaudí zelf. De architect werd door zijn werk aan de kathedraal steeds vromer, alsof hij gaandeweg werd overrompeld door de grootheid van God. Gaudí moet geweten hebben dat hij het werk nooit zou kunnen voltooien. Maar hij deed alsof hij dat niet zag. Hij verliet zijn fraaie villa in de heuvels boven de stad en ging wonen in de crypte van de kathedraal. Daar werkte hij dag en nacht aan het nieuwe godshuis.

Op een dag in 1926 liep de oude bouwmeester in gedachten verzonken de straat op. Hij lette niet goed op en werd gegrepen door een passerende tram. Vijf dagen lag hij in het armenziekenhuis omdat de mensen dachten dat hij een zwerver was. Toen ontdekten men de fout en wilde hem naar een betere afdeling brengen. Maar Gaudí wilde blijven waar hij was: tussen de armen. En daar is hij ook overleden.

De grootheid van God

Een buitengewone kerk en een buitengewone geschiedenis. Een man die zo ondersteboven raakte van de grootheid van God, dat hij het in grote letters op de torens liet aanbrengen: Sanctus, Sanctus, Sanctus. Een man die niet wilde zien dat zijn tijd beperkt was en die van vrome verstrooidheid onder de tram liep. Natuurlijk, er valt heel wat af te dingen op de Sagrada Família. Wij hadden liever gezien dat Maria een wat minder goddelijke plaats in het geheel had

gekregen. Wij houden ook niet zo van die overladen dramatiek en die sprookjessfeer heeft zo weinig met onze geloofszekerheden te maken. Allemaal waar, maar toch dacht ik, toen de Japanners weg waren, dat Gaudí wel heel goed heeft begrepen hoe groot en majestueus God is. Dat is, voor wie het wil zien, de boodschap van zijn onvoltooide bouwwerk. Ondertussen vragen veel mensen zich af of de kathedraal eigenlijk wel afgebouwd moet worden. Omdat de originele tekeningen van Gaudí verloren gingen, moeten zijn opvolgers maar een beetje raden hoe het verder moet. En dat is te zien. De nieuwere delen zijn minder vindingrijk en ook minder indrukwekkend. En bovendien, wie heeft er nog behoefte aan een kerk waar duizenden gelovigen in kunnen? Ze zullen het mij niet vragen, maar als ze het zouden doen, zou ik zeggen dat Gaudí haar zelf maar af moet bouwen. Straks heeft hij een eeuwigheid de tijd.

38e jaargang – nr. 7
8 april 1994

In dit nummer

- 123 R.R. Ganzevoort
Pasen – spanning tussen
schijn en werkelijkheid (I)
- 124 H. de Jong
Ontmoeting met de lezers
van ons blad
- 126 J. Bouma
25 jaar TSB
- 127 Ontmoetingsdag
- 135 F. Gerkema
Hinne ma tov: de EvTA
oostwaarts (2)
- 137 Mies Beeuwkes
Stichting Kuria

Veertiendaagse uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Redactie

Drs. H. Algra
Ds. J. Bouma
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P.J. van Kampen
Mr.dr. J. Meulink
Ds. K. Muller
Ds. W. Smouter
M.J.F. van der Wal
J. Westerkamp-Stegeman

Adres van de redactie

Ds. K. Muller,
Oude Veenscheiding 15,
8446 LC Heerenveen.
Telefoon: 05130-20476
Telefax: idem.

Alle kopij dient uiterlijk dinsdags, in de week voorafgaande aan de week waarin Opbouw zal verschijnen, bij de redactie binnen te zijn.

Kerknieuws/Onder andere(n)

M.J.F. van der Wal,
Brugakker 60-17,
3704 RA Zeist.
Tel. 03404-61525.

Abonnementen en ledenadministratie

M. van Veelen-Vreugdenhil
Administratie Opbouw
Hunze 16
2911 EH Nieuwerkerk aan den IJssel
Tel. 01803-20205.
Gironummer 404945 t.n.v.
Geref. Persvereniging Opbouw.

Lidmaatschap Persvereniging

Aanmelding door overschrijving van min. f 25,- contributie op bovenstaand gironummer.

Abonnementen

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.

Abonnementenprijs

Bij vooruitbetaling te voldoen.
f 65,- per jaar of f 36,- per half jaar.
Voor studenten f 52,- per jaar.
Buitenland f 92,- per jaar of
f 104,- per luchtpost. Chequekosten
buitenland: f 15,-.

Advertenties

Tarief: 60 ct. per mm. bij 45 mm. breed (excl. 17,5% BTW).
Advertenties inzenden tot woensdag 8.30 uur, anderhalve week vóór verschijningsdatum. Familieberichten uiterlijk vrijdagmorgen, in de week voor verschijning. Advertenties en familieberichten rechtstreeks naar Nedag, t.a.v. het bedrijfsbureau.

Technische realisatie

Nedag Grafisch bedrijf b.v.,
postbus 208, 3770 AE Barneveld,
tel. 03420-10760, fax 03420-92542.

Druk

'Steenbergen', Zeist.

D. Smits, Vlaardingen

Komt u ook op de ontmoetingsdag?

Zoals U al gelezen zult hebben, wordt er op D.V. 16 april a.s. weer een Landelijke Ontmoetingsdag te Barneveld gehouden. Tijdens deze dag is er weer volop gelegenheid kennis te maken met het werk van de diverse verenigingen en instellingen, die in onze kring werkzaam zijn. Zo is dit jaar ook het LANDELIJK ARCHIEF met een stand aanwezig. Het is uiteraard de bedoeling dat U daardoor een idee krijgt wat er zoal verzameld wordt. Ik hoop dat het effect zal hebben, zodat men een adres weet (als U dat niet reeds wist!) waar U kerkelijke stukken kwijt kunt. En zou het niet passen in onze verzameling dan zijn er zeker andere archieven waar het naar toe kan. Misschien komt U tijdens de schoonmaak al iets tegen waar U geen be-

langstelling meer voor hebt. Mocht U het kwijt willen: neemt U het gerust mee naar de Ontmoetingsdag. Wij nemen het graag in ontvangst en het bespaart weer allerlei verzendkosten. Belangstelling is er (om het nog maar weer eens te noemen) voor: landelijke, regionale, plaatselijke kerkbladen; andere bladen op kerkelijk gebied; boeken, brochures enz. van Ned. Gereformeerde predikanten en andere personen; briefwisselingen, acta's; kranteknipfels; Gereformeerd Gezinsblad 1947 t/m 1960. Kortom alles wat met de kerken in het verleden en het heden te maken heeft gehad.

Adres Landelijk Archief: Koekoekstraat 25, 3136 XP Vlaardingen. Tel. 010-4746903.

Vier jaargangen Opbouw
93-92-91-90 beschikbaar.
Bijna compleet, voor de
eerste belangstellende.

J. Siegers,
Deventerweg 69,
Zutphen,
tel. 05750-13106

Adreswijziging

Het nieuwe adres van de administratie is:
Hunze 16
2911 EH Nieuwerkerk aan den IJssel

Het telefoonnummer blijft ongewijzigd:
01803-20205.

Zojuist verschenen:

LEVENSWOORDEN

Een jaarlijks verschijnend interkerkelijk boekje waarin het centrale thema is, dat de bijbelse boodschap alles te maken heeft met verwachting, met het uitkijken naar.

Medewerkenden: Ds. C. van de Velde, Ds. Willy van der Weg-Rullmann, Ds. P. Riemersma, Ds. H.J.Th. Velema, Ds. L. Raven, Drs. Margriet Gosker, Ds. H. Biesma, Ds. A.S. Rienstra, Drs. W. Kats, Ds. F. van Deursen, Ds. Koos Staat en Ds. M.R. van den Berg.

Prijs f 13,90

Levenswoorden is verkrijgbaar in de boekhandel, doch u kunt het boekje ook bestellen bij FILIPPUS te Arnhem. Telef. 085-514340 of Postbus 3052, 6802 DB.

KOK VOORHOEVE

in samenwerking met

R.R. Ganzevoort

Pasen – spanning tussen schijn en werkelijkheid (1)

Op de een of andere manier is Pasen een wat ongrijpbaar feest. Heel anders dan Kerst. Daar heeft de commercie direct een sentimenteel verhaal van weten te maken, een volksfeest van eten, drinken en vrolijk zijn, rijkelijk overgoten met een vroom sausje van een kindje in een kribje en veel goede bedoelingen. Als dan vervolgens dit sausje geflambeerd wordt met het licht van een oudgermaans midwinterfeest hebben we de ingrediënten van Kerst: een beetje heiligheid, een beetje heidendom en een beetje handel. Al twintig eeuwen de ideale combinatie om in heel de wereld mensen tot 'gelovigen' te maken. Pasen is anders. Pasen maakt gelovigen tot mensen. Dat komt door de enorme paradoxen die in het Paasfeest naar boven komen. Ook al dreigt de handel zich nu ook enigszins meester te maken van het Paasfeest, Goede Vrijdag is zo dichtbij, dat de moeite blijft. We worden immers liever geconfronteerd met een lieve baby, dan met een stervende?

Jezus' dood en opstanding wordt ons omstandig uit de doeken gedaan in de evangeliën. Het lastige is alleen, dat wanneer je probeert de gang van het lijdensverhaal te volgen, je voortdurend op het verkeerde been wordt gezet. Dat valt pas echt op als je je voorkennis even opzij zet, en het verhaal volgt zoals het beschreven staat. Dan val je van de ene verbazing in de andere. Eerst geloof je eindelijk dat die vreemde rabbi je Redder, Messias, Koning is (Mat 16:16), en direct daarna begint Hij te vertellen dat Hij op weg is naar de dood (Mat 16:21). Het geloof in die Koninklijke Jezus loopt meteen dood op de werkelijkheid van een stervende man aan een misdadigerskruis. De man van wie je net gelooft dat Hij de hemel op aarde brengt (en andersom), hangt aan een kruis: de aarde wil Hem niet meer dragen en de hemel wil Hem niet opnemen. Dat is de vloek van het kruis. En heb je dat allemaal net geaccepteerd dat Hij werkelijk dood is, dan komt Hij je zelf vertellen dat Hij leeft! Probeer het maar eens bij te houden. Probeer dan maar gelovig te blijven. Nee, lijden, sterven en opstanding maakt van de trouwe gelovigen heel gewone mensen, die het allemaal niet meer kunnen begrijpen.

Schijn en werkelijkheid

Wat gebeurt er nu eigenlijk met Pasen? Of beter: wat is er aan de hand met dat lijden? Die vraag kunnen we achteraf dogmatisch beantwoorden, maar we kunnen ook de lijn van het evangelie volgen met alle verrassingen die daarbij horen. Wat op het oog een ordinaire terechtstelling lijkt van een oproerkraaier blijkt onder de microscoop van het evangelie iets heel anders te zijn. Dat is het mysterie van Goede Vrijdag en Pasen: er is steeds meer aan de

hand. Wat schijnt is niet waar, wat waar is, is onwaarschijnlijk. Als we bijvoorbeeld het evangelie van Lucas volgen, dan zien we heel wat van die dubbele bodems passeren.

Zo is Jezus gevangen genomen door het gevolg van de hogepriester (Luc 22:52,54). Dat alleen al laat zien dat Hij meer is dan zomaar een straatvechter. Van meet af aan gaat het om een geestelijke strijd, ook al is de aanklacht die tegen Hem wordt ingebracht niet van theologische aard. De religieuze leiders van Israël begrepen heel goed dat het optreden van Jezus ging om het hart van het geloof. Daarom zetten ze een verhoor in elkaar, waarbij drie vragen worden gesteld: Bent u een profeet? Bent u de Christus? Bent U de Zoon van God? (Luc 22:64,67,70) Maar Jezus laat zich niet zo makkelijk vangen. Hij ontkent niet, Hij liegt niet. Hij gaat met zijn antwoorden 'midden tussen hen door en vertrekt' (Luc 4:30). Ongrijpbaar. Het is zelfs niet duidelijk wat Hij nu precies zegt. Eigenlijk draait Hij de aanklacht steeds om. Ben je de Christus, vragen ze Hem, en Hij antwoordt: jullie geloven het niet. Ben je dan de Zoon van God? En als antwoord: Jullie zeggen: Ik ben het. (In deze laatste woorden zou een verwijzing kunnen liggen naar de naam van God: Ik Ben.) Zo heeft Jezus letterlijk niets gezegd, maar de aanklagers hebben precies gehoord wat Hij bedoelde (Luc 22:71).

Schijnproces

Daarna brengen ze Hem bij de bevoegde instanties om Hem te laten veroordelen. Echter: de reden waarom zij Hem hebben opgepakt is voor de rechter niet ontvankelijk, en daarom doen ze zich voor als brave onderdanen die een oproerkraaier aanbrengen: "Hij verbiedt de mensen belasting aan de keizer te betalen" (Luc 23:2). Onwaar (Luc 20:22-25), maar misschien bruikbaar om Pilatus over de streep te krijgen. Na een kort verhoor verklaart Pilatus Hem onschuldig (Luc 23:3-4) Dat gaat een paar keer door: valse aanklacht, kort verhoor, vrijspraak. Dat de trouwe wetsdienaren valse getuigen worden (die daarmee zelf de gevraagde straf verdienen) deert ze niet. Dat de waarheid van Jezus met leugens wordt aangeklaagd hoort bij de wrange gebeurtenissen van de lijdens-tijd. De overpriesters en hun aanhang lijken brave onderdanen, die de oproerkraaier kwijt willen. Het cynische is alleen dat de echte oproerkraaier Barabbas wordt vrijgelaten op de aanklacht van Jezus (Luc 23:19). Dat is nu plaatsvervangend sterven: de man die de straf verdient heeft worden vrijgesproken omdat een ander ten onrechte

gestraft wordt. Zo speelt het proces zich af op het verkeerde niveau, dat van de schijn. Pilatus zelf lijkt even rechtvaardig als hij zijn handen in onschuld wast. Toch is ook hij een spelel van de leugen. Uit vrees dat de religieuze menigte zelf tot oproerkraaiers zouden worden laat hij Jezus vastzetten.

Als Jezus terugkomt van het verhoor bij Herodes hebben ze Hem een Koningskleed omgehangen. Onbedoeld en ongewild heeft Herodes de waarheid bekend gemaakt: Jezus is Koning. Voor Herodes was het een goede grap, maar ondertussen is dit nu net de werkelijkheid. Zo is het hele proces van Jezus letterlijk een schijnvertoning. Niet de werkelijkheid wordt getoond, maar de schijn. Het geheim van Jezus moet nog verborgen blijven, maar dat lukt nauwelijks. Ondanks alles breekt de werkelijkheid steeds door de schijn heen. Door allen die betrokken zijn bij het proces wordt de waarheid van Jezus' Koningschap verhuld, vermeden, maar ondertussen barst dat geheim er toch doorheen. Wanneer dat gebeurt werkt die werkelijkheid van het geheim ook ont-hullend! In feite wordt niet Jezus veroordeeld door de overpriesters en Pilatus. De aanklagers veroordelen in het proces uiteindelijk zichzelf. Hun ergernis over Jezus wordt een steen des aanstoots, en de aangeklaagde is tenslotte de Rechter en Advocaat van de aanklagers, als Hij bidt dat God ze zal vergeven.

Voor het zover is wordt Hij met twee misdadigers naar het kruis gebracht. De weg van de Rechter valt samen met de weg van de ter dood veroordeelden (vgl Rom 6:5,6). Bovendien wordt Hem zelfs in zijn stervensuur geen rust gegund. Van drie kanten wordt Hij aangevallen. De oversten honen Hem op religieus vlak: Jij, die anderen redt, ben je niet de Christus (Luc 23:35). De soldaten bespotten hem politiek: Koning, hé! (Luc 23:37) De gehangene naast Hem lastert Hem uit eigenbelang (Luc 23:39). Jezus wordt uitgedaagd om Zichzelf te bewijzen, net als bij de verzoeking in de woestijn (Luc 4:1-13). Het enige dat Hij moet doen is zichzelf redden. Jezus antwoordt niet. Schijnt niet te kunnen, niet te willen antwoorden. Opnieuw is dat de schijn. Dat blijkt wanneer de tweede misdadiger in geloof vraagt. Wie alleen een goedkoop kermiswonder wil zien, die krijgt niets. Die ene veroordeelde echter, die de eigen schuld erkent, die zijn lot verbindt aan dat van Jezus, die krijgt te horen dat Hij wel degelijk gered wordt en hij met Hem. Iedereen die bereid is mee-gekrusigd te worden mag mee-opstaan in het paradijs.

(Wordt vervolgd)

H. de Jong, Zeist

Ontmoeting met de lezers van ons blad

Traditiegetrouw wordt op de Opbouwjaarvergadering ook een programmapunt opgevoerd onder de titel 'kontakt tussen de lezers en de redaktie', of iets dergelijks. Om beurten leidt één van de redaktieleden dit punt in, met de bedoeling dat er wat informatie over ons blad geboden wordt en dat het tot enige gedachtenwisseling komt over wat doorgaans in het blad te vinden is. Dit keer was de beurt aan mij.

Welkom in ons team

In de eerste plaats wil ik, ook namens de redaktie, twee nieuwe redaktie- of teamleden aan u voorstellen. Niet dat ze in ons blad uit het luchtledige zijn opgedoken, ook niet dat ze allebei hier aanwezig zijn, maar ik kan u toch iets over hen vertellen. In de volgorde van aantreden noem ik eerst ds Willem Smouter uit Breukelen. Zoals u weet beweegt hij zich via de EO al wat langer in de wereld van de publiciteitsmiddelen en dat is ook precies de reden dat het bestuur hem als redaktielid heeft aangetrokken. Opbouw is toch wel echt een kerkblad en om de nadelen daarvan enigszins tegen te gaan hebben we ds Smouter gevraagd zich vanuit zijn ervaring met ons blad te bemoeien. De tweede die ons team is komen versterken is Jeannette Westerkamp-Stegeman. Ook zij was voor ons geen onbekende. We smulden al langer van haar pennevruchten in ons blad, toen ze regelmatig voor onze jongelui over het gewone leven in Butare schreef, waar ze met haar man ds Dick Westerkamp bij het theologische onderwijs aan de fakulteit aldaar betrokken was. Ze heeft kennelijk de gave om duidelijke, boeiende en opbouwende jeugdverhalen te schrijven en ook wanneer ze zich tot het maken van een gedicht zet, weet ze in een paar woorden een ongewone zeggingskracht te bereiken. We zijn bijzonder blij dat we met het aantrekken van deze twee nieuwe redaktieleden ook iets aan de verjeugdiging van ons blad hebben kunnen doen.

De voorpagina

Een volgend punt is dat we, zoals u gemerkt zult hebben, de schriftoverdenking van de voorpagina hebben afgehaald. Dat was een gevoelig punt, want we drukten met die opvallende plaats van de bijbelstudie uit dat de Schrift ons boven alles gaat. Is dat dan nu niet meer zo? Jazeker! We worden daar zelfs nog steeds meer naar toe gedreven als het enige dat ons in deze verwarde tijd overblijft. Maar toch, argumenten die de lay-out betreffen, hebben ons daartoe doen besluiten. Er was trouwens ook nog een andere overweging. Het begon ons (althans sommigen van ons) een beetje te storen dat vooral via de titels van de overdenkingen zeer diepe geloofsgeheimen open en bloot in de etala-

gekast van ons blad lagen uitgesteld. Dat kan in onze gesekulariseerde tijd niet zo goed meer, het is te konfrontierend geworden. De voorhof van de tempel is daarvoor te zeer aan de heidenen gegeven (vgl. Opb. 11 : 2). De Schriftoverdenking vindt u nu voortaan op een meer beschermde plaats aan de binnenzijde van ons blad.

Wat we nu met de voorpagina doen is het experimentele stadium nog niet geheel te boven gekomen. Er is een viermanschap gevormd, bestaande uit de heren Benne Holwerda, Timon Ramaker, ds Wim Rietkerk en (namens de redaktie) ds Willem Smouter en de bedoeling is dat zij zullen trachten op een korte en pakkende wijze een aktualiteit uit het openbare leven (van kerk of staat) te behandelen. Natuurlijk naar de mate waarin dat voor een veertiendaags orgaan mogelijk is. We zijn geen dagblad.

Regiokorrespondenten

Vermeldenswaard is verder dat wij bewust proberen ons blad wat dichter bij de kerken te brengen. En met kerken bedoelen wij dan de plaatselijke gemeentes, in overeenstemming met de nadruk die op de zelfstandigheid daarvan onder ons gelegd wordt. Het eigene van iedere plaatselijke kerk is ons dierbaar en wanneer we daar iets van kunnen laten zien in onze kolommen, stemt ons dat tot tevredenheid. Met het oog daarop zoeken wij naar regiokorrespondenten (van wie wij er ook al enkele gevonden hebben) die met aandacht het reilen en zeilen van de kerken in hun buurt volgen om, wanneer daar aanleiding toe is, een leuk bericht over een aardige ontwikkeling of over een vruchtbaar initiatief aan onze lezers door te geven. Ik gebruik deze gelegenheid ook om zo mogelijk iets van enthousiasme hiervoor bij u los te maken. Wellicht voelt u zich geroepen uw krachten op deze wijze aan ons blad te geven. Onze gedachten gaan daarbij met name uit naar de onder ons opkomende figuur van de vaste regio-scriba, die immers uit hoofde van zijn functie over het gemeentelijke leven in de kerken van zijn rayon goed geïnformeerd kan zijn. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met ons teamlid Henk Algra, bij wie (zoals u weet) de belangstelling voor het plaatselijk-kerkelijk leven van ons nederlands gereformeerden in goede handen is.

Afscheid van de heer Jan van Oord

Graag wil ik hier ook een woordje wijden aan het afscheid van onze voorzitter, de heer Jan van Oord uit De Bilt. Lange jaren heeft hij op warme en innemende wijze leiding gegeven aan het bestuur van de persvereniging en daarin ook aan het functioneren van

ons blad. Hij vereenzelfdigde zich verregaand met ons *blaadje*, zoals hij zich wel eens plagerig en niet zonder zelfspot uitdrukte. Er ging een sterk stimulerende en motiverende kracht van hem uit. Wat hij goed vond prees hij royaal en gul. Tegelijk waakte hij als een ouderwetse hofhond voor het grote goed van de persvrijheid. Ook de redaktie wil de voorzitter van onze persvereniging hartelijk danken voor de lange tijd dat hij zich voor ons blad heeft ingezet.

Het A B C

Natuurlijk wil ik nu ook nog iets zeggen over datgene wat we met ons blad bedoelen: de opbouw van ons gereformeerde leven. Even natuurlijk is dat de opmerkingen die ik daarover maken wil, een persoonlijk karakter dragen. Zoals we als nederlands gereformeerde kerken graag zelfstandig zijn, zo zijn we dat als redaktieleden van Opbouw ook. Zelfstandig en toch con amore met elkaar verbonden. Ik sluit aan bij de opmerking die ik onlangs maakte bij de bespreking van het boek van de heer A. Keizer. Ik zei toen op het eind dat de bijbel er is voor de mens en niet de mens voor de bijbel. Daarbij dacht ik aan meer dan aan het boek van onze Rijswijkse broeder. Ik vraag me namelijk wel eens af of onze omgang met de Schrift niet te gespecialiseerd, niet te gedetailleerd wordt. Ik krijg wel eens de indruk dat we van mening zijn dat we vandaag wat het Schriftverstaan betreft in het tijdperk van de *verfijningen* zijn aanbeland. De grote lijn hebben we achter de rug, het gaat er nu alleen nog maar om dat we de kleine lettertjes goed neerzetten. We zijn om zo te zeggen druk in de weer met het *elfde* gebod en de *deritiende* apostel, in de veronderstelling dat de *tien* geboden en de *twaalf* apostelen voor ons gesneden koek zijn. Ik denk dat we ons daarin vergissen en dat wij te vanzelsprekend uitgaan van een onbetwijfeld geloof in de eerste dingen en bovendien van een veronderstelde bijbelkennis die er gewoon niet meer is. En dat we daarom op moeten passen geen luchtftieters te worden. Terug naar het a b c, ben ik daarom vandaag geneigd te roepen. Niet om dat a b c uittentreure te gaan herhalen en herkauwen, maar om van die eerste beginselen de relevantie voor onze situatie te laten zien. Dat zal denkkraft genoeg vergen, ben ik bang: een diepe en brede kennis van de Schrift en een diepe en brede kennis van onze tijd. Juist voor de grote lijn hebben we die beide nodig. Het gaat me dan ook bepaald niet om een versimpeling van ons geloof. Ik heb het met deze kritiek trouwens niet enkel over onszelf als nederlands gereformeerden. De hele gereformeerde bezinning zie ik vandaag wel

teveel in de buitenwijken vertoeven: abortus, euthanasie, homofilie, samenwonen, vrouw in het ambt, preciese afbakening van het Schriftgezag, eenwording met deze of gene kerk, en dat soort van dingen meer. Paulus zegt dat we niet de indruk moeten wekken dat het hele koninkrijk van God opgaat in een belangstelling voor eten en drinken. Hij konstateerde wel terecht een aandachtsversmalling tot deze *hot items* van zijn dagen. Het koninkrijk van God bestaat, zegt hij, in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest (Rom. 14 : 17). Ik ben wel eens bang dat we juist wat deze apostolische kern betreft met de mond vol tanden staan en dat we dáárom uitwijken naar de genoemde buitengewesten. Dat de *verveling* die van onze westerse samenleving de meest op de voorgrond tredende eigenschap is, ook ons in haar greep heeft, zodat we in het bijzondere ons divertissement en in het buitennissige onze verstrooiing zoeken. Zijn we niet te lux bezig? Maar zouden we ons dan niet langer in het detail mogen verdiepen?, vraagt de geïnteresseerde lezer van ons blad. Natuurlijk wel! Zelfs gesprek en polemieek daarover zijn

nuttig en nodig en zeker geen bewijs dat we een huis zijn dat tegen zichzelf verdeeld is (zoals eerder de vrijgemaakten wel hebben gezegd en nu onlangs ook weer de konfessionele vereniging in de ned. herv. kerk vond). Dat laatste zou pas het geval zijn als we niet vanuit een uitgesproken geloofsverbondenheid met elkaar spraken. Nee, het gaat me om de mate waarin en de manier waarop aan het detail aandacht wordt besteed. Het beekje van het onderdeel moet als het goed is uitmonden in de hoofdstroom van het geheel. In vroeger tijd had de ANWB tot in de verste negorijen van ons land toe witte verkeersborden staan, waarop met een oranje strip *altijd* de richting naar de hoofdstad van het land werd aangegeven. Dat voedde het besef dat ieder deel van Nederland tot het geheel behoorde. Zo moeten ook onze artikelen, over welk onderwerp ze ook trachten een richting te wijzen, duidelijk die oranje strip voeren. Zodat aan ons blad op alle pagina's te merken is dat er een warm hart klopt voor het centrale van ons geloof en wij ook voor degenen die weinig kennis hebben herkenbaar en verstaanbaar zijn.

Waarheid

Ik heb de gevouwen doeken gevonden, die men om de waarheid had gewonnen.

Ik heb de ooggetuigen gezocht, ze zwegen als graven, omgekocht.

Een grote steen doet een stapje opzij. De Waarheid staat op... en vraagt naar mij.

Jeannette W.-S., Houten

J.H. Veeffkind

Evolutie

Ik heb altijd een beetje een kijkje op hem.

Zijn vader was al zo'n halve gare. Met een brede grijs Wahrheit en met een stalen gezicht Dichtung vertellen, en zo. Ik kan het ook niet helpen, maar ik leef en werk onder de rook van Amsterdam. En hier zitten de mensen nu eenmaal iets anders in elkaar dan in het Oosten of het Noorden des lands – denk ik.

En zoonlief zelf was ook niet zo'n lieverdje. Tegenwoordig is de kermis op de rondweg. Maar vroeger vond dit gebeuren – tijdens het Pinksterweekend, hoe verzinne ze het? – midden in het ouwe dorp plaats. De vromen

waren dus verplicht om naar en uit de kerk door de wereld heen te waden. Wel 'in' maar niet 'van', weet u nog? Tijdens zo'n christenreize waarschuwt de vader de zoon: "Je gaat er niet heen, hoor! De duvel zit erachter!" Toch weet zoon-lief aan vaders aandacht te ontsnappen om er even later weer in terug te keren. "Waar zat je nou, knecht?" vraagt pa op z'n Zaaans. En knecht antwoordt: "Ik heb er even achter gekeken, pa, maar ik zag hem niet!" "Waar heb jij achter gekeken en wie zag jij niet?" "Nou, achter die tent, geen duvel te zien!" En dan beweren ze nog, dat de kritische theologie uit Duitsland komt of uit Engeland, of zo. Nou, ik geloof daar niks van. Kritische theologie komt gewoon uit de Zaan, uit het mensenhart, het kinderhart zelfs.

Goed dan: hij had een vijver gemaakt in z'n tuin. Een groot gat in de grond, een stuk zwart plastic – u kent dat wel. En: water uit de kraan. "Alleen leidingwater, hoor". Zegt z'n vrouw een poos later: "Weet jij wel, dat er leven in de vijver zit? Vissen of zo?" Dat kan natuurlijk van geen kant: "Doe niet zo stom, mens". Maar het mens hield vol, en ja hoor, er zaten twee salamanders in de vijver. Goed, die beesten kunnen er ingekropen zijn, nietwaar?

Maar een jaartje later begint ze weer: "Zeg, man, weet jij dat er vissen in de vijver zitten?"

Nou moet je natuurlijk wel even ophouden – dit is te enen male onmogelijk! "Ik zal het je bewijzen", zegt zij weer. En ze gooit broodkruimels in de vijver, die zoals bekend slechts bestaat uit een kuil en een stuk zwart plastic, en water uit de kraan natuurlijk.

"En je kunt het geloven of niet, dominee, maar toen kwamen er een paar kleine visjes op af".

"Evolutie", zeg ik eenvoudig.

Nu heb ik persoonlijk daar nooit aan willen geloven. Mijn natuurwetenschappelijke lezers mogen me dit ten goede houden. Ik begrijp dat zij een werk-hypothese nodig hebben. Maar ik voor mij vind het een groter geloof dan het traditionele.

Maar ja, zo'n vijver van plastic en leidingwater en 18-karaats goudvissen – dat zijn toch keiharde bewijzen...

"Ik zou maar oppassen, broeder, straks kruipen er nog apen uit je vijver", waarschuwt ik het aan mijn zorg toevertrouwde schaaap.

"Ja, ik hou bananenschillen al angstvallig uit de buurt!" grinnikt hij. "Weet u, het enige wat we kunnen bedenken, is die waterplant: die hebben we met wortel en tak uit de sloot in de vijver overgepoet. Misschien zaten er eitjes tussen de wortels. Dat zou kunnen...". En zo kwam de aap uit de mouw en de vis in de vijver. Evolutie of niet...!

J. Bouma, Kampen

25 jaar TSB

Dit jaar bestaat de Theologische Studiebegeleiding 25 jaar. Toen bij de breuk in de Vrijgemaakte Kerken in de jaren '67/68 een groot aantal kerken buiten het verband kwam te staan, was er ook geen opleiding meer voor toekomstige predikanten. De studenten die in Kampen studeerden moesten hun studie aan een andere opleiding voortzetten. Deze studenten die aan verschillende plaatsen studeerden hielden contact met elkaar en vormden een kring, met als begeleider ds H. de Jong van Amsterdam-C. In de jaren zeventig heeft de Landelijke Vergadering van onze kerken besloten om deze begeleiding van onze studenten een officiële status te verlenen. Alle studenten zijn verplicht om de bijeenkomsten van de TSB te bezoeken en daarnaast werden zij door de Landelijke Vergadering dringend geadviseerd te gaan studeren in Apeldoorn aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Verschillende van onze predikanten hebben daar in de loop der jaren hun opleiding ontvangen.

Naast ds De Jong, die m.n. de bijbelvakken voor zijn rekening neemt, werden ds H. Smit (dogmatiek) en ds O. Mooiweer (ambtelijke vakken en kerkrecht) benoemd tot studiebegeleiders. Zij hebben met heel veel energie en met vreugde studenten wegwijs gemaakt in de theologie. Veel aandacht wordt daarbij gegeven aan de gerefor-

meerde theologie die in de jaren dertig een verfrissende vernieuwing kreeg door het werk van een aantal oudere, maar ook jongere theologen. Verder leren zij de studenten kritisch te denken over de theologie als wetenschap. De vruchten van de theologische arbeid dienen steeds weer getoetst te worden in het licht van Gods openbaring. In de arbeid van de begeleiders staat de liefde voor de Here, zijn Woord en zijn gemeente voorop. Ter gelegenheid van dit jubileum hebben een aantal oud-leerlingen van de TSB (J. Bouma, J. Dekker, A.M. van Leeuwen en K. Muller) een bundel samengesteld uit de lezingen, die de begeleiders in de loop van deze 25 jaar hebben gehouden, aangevuld met een aantal bijdragen van leerlingen. De bundel is een terugblik op 25 jaar Theologische StudieBegeleiding en tegelijk ook een beetje een afscheidsbundel voor de drie begeleiders, die vanaf nu tot 1996 afscheid zullen nemen van het werk dat zo'n grote plaats in hun hart en leven heeft ingenomen.

De bundel is daarom ook aan hen opgedragen. Op de komende ontmoetingsdag van onze kerken (16 april in Barneveld) wordt de bundel gepresenteerd en is dan nog te verkrijgen tegen een speciale prijs van f 32,50; na die dag wordt de prijs f 39,50. De bundel wordt uitgegeven door Buijten & Schipperheijn in Amsterdam.

In de komende nummers (o.a.):

H. Algra, Geen gitaar in Nederland, geen orgel in Schotland
H. Algra, Ze reddden zich wel
M.R. v.d. Berg, Vragen van toen – vragen van nu
M.R. v.d. Berg, Vergeving der zonden: hart van het evangelie
Register 1993

Kalender

van Ned. Geref. bijeenkomsten van meer dan plaatselijk belang.
Opgave: tel. 05130-20476.

1994

16 april	Landelijke Ontmoetingsdag Barneveld
23 april	Landelijke Vergadering Apeldoorn
28 april	Landelijk Overleg Chr. Geref. – Ned. Geref. te Nieuwegein
7 mei	Zendingsvoorjaarsvergadering Leerdam met samenwerkende kerken
7 mei	Jaarvergadering Steun Oost Soemba (SOS) te Amersfoort
16 mei	Vergadering St. Emeritaatsvoorziening te Utrecht; 19.30 uur
17 mei	Predikantenkonferentie te Apeldoorn
28 mei	Landelijke Vergadering Apeldoorn
20 juni	Ledenvergadering "Compas" te Harderwijk
18 juni	Landelijke Vergadering Apeldoorn
22 sept.	Vrouwenkontaktdag te Bennekom
5 nov.	Diaconale Conferentie
19 nov.	Zendingsnajaarsvergadering Leerdam met samenwerkende kerken

Maria

Nu plotseling het nachtelijk duister wordt gescheurd en ik tot leven word gewekt, op 't horen van mijn naam en zie wie voor mij staat, en al wat is gebeurd begrijp, en weet: hier valt ineens tezaam het hele universum, pas uiteengespat...

Hoe zou ik dan uw voeten niet omarmen, me vastklemmen aan U, mijn lief, mijn hart?!
Heer, leer me leven nú, in uw erbarmen, in het vertrouwen dat wat morgen weer tot wanhoop mij verwacht, me niet kan scheiden van uw eeuwige volmaakte liefde, waarmee U mij altijd al zo hebt liefgehad.

Jeannette

Ontmoetingsdag

religie of relatie "een wereld van verschil"

Tot versterking van de band tussen gemeenten, ter bemoediging van broeders en zusters, jongens en meisjes, maar bovenal tot eer van onze Here God. Over 14 dagen wordt zo de HERE wil voor de tiende keer een landelijke Ontmoetingsdag gehouden voor alle Nederlands Gereformeerde Kerken rondom het thema 'religie of relatie'.

Aan dit evenement besteden we in dit nummer extra aandacht.

Opzet van de dag: Voor het hele gezin en voor elk wat wils

Het is een goede gewoonte geworden de Ontmoetingsdag zo te organiseren dat jong en oud er graag naar toe gaan. Voor de volwassenen zijn er het ochtend programma en een (korte) slotbijeenkomst in de grote zaal van de Veluwehal en in de lange middagpauze een groot aantal keuzeprogramma's.

Voor de jongeren zijn er een uitvoering van de christelijke dramagroep Wakker en een optreden van Antoine Beiler & band.

Afgestemd op hun leeftijd, krijgen de basisschool kinderen verschillende luister-, kijk- en meedoe programma's aangeboden.

De slotbijeenkomst in de grote hal is voor volwassenen, jongeren en oudere basisschoolkinderen gemeenschappelijk.

De allerkleinsten kunnen in de crèche terecht.

Hieronder kunt u meer lezen over de verschillende programma's en activiteiten.

ontmoetingsdag - veluwehal - barneveld
16 april 1994 van 10.15 uur - 16.00 uur

Het is een bijzondere dag, een dag met 'een lintje', want het is de tiende ontmoetingsdag!

Wel een bewijs dat de ontmoetingsdag zich een niet meer weg te denken plaats in ons kerkelijk leven heeft veroverd.

Deze dag voorziet in toenemende mate in een behoefte.

We leven in een tijd, waarin steeds meer gemeenschapsverbanden afbrokkelen. Mensen die eens samen begonnen, zwermen na verloop van tijd alle kanten uit. Wat is het dan heerlijk om in de gelegenheid te zijn om niet alleen oude banden aan te halen, maar ook om nieuwe contacten op te doen.

Maar onze ontmoetingen, hoe alledaags ook, hebben in de gemeente van Jezus Christus toch altijd een diepere dimensie. Want als kinderen van God ontmoeten wij elkaar toch altijd 'in de Here'.

We zoeken elkaar op om opnieuw te ervaren, dat we niet op ons eentje, maar samen op weg zijn naar de Grote Dag.

We zoeken elkaar op om deelgenoten te worden van elkaars geloof en gaven. We zoeken elkaar op, om samen bemoedigd te worden door het evangelie van onze Heer, om ons te laten inspireren door Zijn Geest, om onze

eenheid te bevestigen in de gemeenschappelijke lofzang op onze God. Dat is steeds de bede van onze werkgroep geweest: dat elke ontmoetingsdag een 'inspirerend' gebeuren zou mogen zijn. In de diepe betekenis van het woord. Een middel in Gods hand.

Het thema voor dit jaar heeft op het eerste gezicht misschien voor u iets raadselachtigs. We hopen in ieder geval dat het uw nieuwsgierigheid prikkelt.

Om u op weg te helpen geef ik een citaat uit een interview met dr. Michael Green uit 'Wit begint zwart wint', blz. 72 van P.J. van Kampen:

"Het is belangrijk om te beseffen dat het om heel wat anders dan een hobby gaat, als je christen wordt. Het gaat niet om een stukje van je leven, zoals het geval is, wanneer je er van houdt om vogels te observeren of aan fotografie doet. Het gaat om je hele leven. Het christelijke geloof is geen religie, het is een relatie. Het gaat om een relatie met de God die ons gemaakt heeft. In ons hart is een plek die nooit geheel kan worden opgevuld door iemand of iets anders dan God."

We hebben drs. Wim Rietkerk uit Utrecht bereid gevonden om hierop voort te borduren in een verhaal, dat hij voor ons hoopt te houden.

In de tien (!) keuzeprogramma's hopen anderen dat op hun wijze ook te doen, terwijl er bovendien gelegenheid is om met de spreker en elkaar over het thema van gedachten te wisselen.

We hopen dat u allen weer de weg naar Barneveld weet te vinden. Voor de tiende keer. Om elkaar te ontmoeten 'in de Heer'.

Graag tot ziens op 16 april!

Namens de werkgroep, J.D. Smit.

Hoofdprogramma's

Voor de volwassenen

De ontkerkelijking schrijdt voort. Maar tegelijkertijd zijn er mensen die opnieuw belangstelling krijgen voor religie.

Het is niet meer zo gek als het vroeger wel was om te geloven 'in iets hogers'. Religieuze ervaringen, die variëren van engelenverschijningen tot ervaringen van kosmische eenheid, zijn weer bespreekbaar.

Ook binnen de kerk is er meer aandacht gekomen voor de ervaring van de vrede Gods die alle verstand te boven gaat. Concrete ervaringen van leiding van God worden gedeeld en besproken.

Wat betekend het om in dit geestesklimaat een relatie met Jezus Christus te hebben?

Daarover spreekt voor ons drs. Wim Rietkerk uit Utrecht onder de titel:

religie of relatie

Hij hoopt dat te doen aan de hand van videosketches van Peter Scheele.

Inleiding op spreker en thema

"Met het hart op het onderwerp....."

We hebben drs. Wim Rietkerk gevraagd wat inleidende gedachten rond het onderwerp op papier te zetten voor dit nummer van 'Opbouw'. Maar hij antwoordde dat hij wegens een reis naar Korea niet in de gelegenheid was aan dit verzoek te voldoen. Maar met de directheid die hem eigen is, liet hij erop volgen: "Doe het zelf maar, misschien help je mij nog op weg."

Om u als Opbouwlezers toch enigszins voor te bereiden op het onderwerp volg ik zijn suggestie op. Als uitgangspunt neem ik hierbij het voorgesprek, dat we (drie werkgroepleden) met hem en zijn vrouw Greta hadden in Eck en Wiel.

In dat gesprek 'filosofeerden' we aan de hand van het thema met zijn vijven er lustig op los. Het gevoel hebbend, dat we iets te pakken hadden, dat de moeite van het uitwerken waard was, maar nog niet precies wetend in welke richting het uit zou gaan.

Het thema -dat was wel duidelijk- inspireerde hem in elk geval en zette hem tot nadenken.

Eén opmerking bleef me bij. Hij zei: "Ik weet van te voren nooit precies wat ik ga zeggen. Mensen komen vaak met allerlei thema's aandragen en verwachten dat je weken, soms maanden van te voren al precies weet, wat je gaat zeggen. Maar zo werkt het bij mij niet. Ik weet dat pas, als ik tijd en rust heb gevonden om mijn hart op het onderwerp te zetten."

Wat dát voor ons oplevert zullen we moeten afwachten.

Verkenningen

Ik kan op basis van ons voorgesprek slechts een paar verkennende bewegingen in het onderwerp maken, in de vorm van wat losse opmerkingen. Daarbij loop ik het risico dat het verhaal van drs. Rietkerk een heel andere kant opgaat. Maar dat houdt de spanning er in.

In het citaat van dr. Michael Green (bekend van o.a. de EO-televisie) in het stukje op de vorige pagina, wordt 'relatie' tegenover 'religie' gesteld.

In de denkwereld van dr. Green betekent 'religie', dat de mens maar met een gedeelte van zijn mens-zijn op God (of het goddelijke) betrokken is. Zoals je bijvoorbeeld naast je foto-hobby, nog allerlei andere zaken hebt, waar je je mee bezig houdt, zo kan godsdienst slechts een gedeelte van je leven zijn.

Praktisch gezegd: je bent lid van een kerk, zoals je lid bent van een voetbalvereniging: het is leuk en je hebt er wel wat aan, maar je moet het niet overdrijven, want er is meer in het leven.

Hier vlak tegenaan ligt de gedachte dat het een mens in de religie meestal om iets te doen is. Men is met godsdienst bezig, ten diepste niet om God zelf, maar om datgene wat bij God of door God (c.q. het goddelijke) te verkrijgen is. Het gaat in de religie om bevrediging van bepaalde behoeften.

Die kunnen zeer divers zijn.

In de heidense baäl-religie ging het vooral om vruchtbaarheid. In andere oude religies stond de welvaart van het volk of stad, of de overwinning in de strijd centraal.

In onze tijd gaat het om ervaringen van vrede, blijdschap of extase, het vinden van troost, de veilige geborgenheid van het vaste patroon. Of omgekeerd: de inspiratie om de dingen in het leven te veranderen, om wijze levenslessen, zodat je uit kunt groeien tot een volggroeide persoonlijkheid, of wat de mens verder maar als heil kan ervaren.

Dus losjes samengevat:

Religie is godsdienst, die principieel

aansluit bij de menselijke behoefte. Religie is erg geïnteresseerd in het nuttig effect van de godsdienst. Uit de godsdienst wetenschap kunnen daar nog de volgende kenmerken aan toegevoegd worden:

De mythe (het onhistorisch god-mens-wereld-verhaal, vol diepe zin) en de rite (het vaste symbolische drama) spelen een belangrijke rol. In de religie gaat het al gauw onpersoonlijk toe. In de religie heeft het automatisme grote kansen. De dingen gaan al gauw automatisch, volgens vaste regels en systemen.

Relatie

Tegenover dit begrip 'religie' kun je in een mooie alliteratie het begrip 'relatie' plaatsen.

Het christelijk geloof is voor alles het beleven van een relatie met God. Leven in het verbond.

In een relatie gaat het vóór alles persoonlijk toe.

God is een persoon die ons aanspreekt en wij mensen antwoorden.

In de relatie heerst niet het automatisme, maar de vrijheid en de liefde. Heeft de religie een sterk vrijblijvende kant, (als het je niet bevalt, hou je er mee op) in een persoonlijke relatie is dat onmogelijk. Daarin wordt een appél op je hele persoonlijkheid gedaan.

Je zou de stelling kunnen verdedigen dat aan het proces van kerkverlating van onze dagen een ander proces is voorafgegaan. Een proces, waarin het christelijk geloof langzaam maar zeker veranderd is van een relatie naar 'religie'.

Als dat klopt, dan zou dat betekenen, dat de beste weerstand tegen kerkverlating gevormd wordt door een sterk relationele beleving van het geloof. Door het hebben van een sterke en bewuste relatie met God.

Zoals prof. W. ter Horst het ergens uitdrukt: "Geloven is: persoonlijk leven met de Heer in de wereld".

Is religie iets wat je er als 'deelactiviteit' bij kunt doen, een relatie is totaal. Het eist je helemaal op. Onze zinnen, ons 'ik' en ons 'hart', van waaruit de uitgangen des levens zijn.

We hebben niet te maken met iets van God, maar met Hemzelf in ál zijn deugden, niet slechts die kanten van Hem die ons aanstaan en passen.

Het is duidelijk dat het christelijk geloof helemaal geborduurd is op het stramen van de (verbonds)relatie. De vader van alle gelovigen is Abraham. Hij was het die antwoordde op de

stem van God en in het verbond met Hem leefde.

Bijbels

Deze tegenoverstelling van religie en relatie maakt iets duidelijk van het bijzondere van het christelijk geloof. Juist in een tijd waarin we ons geconfronteerd weten met andere godsdiensten (Islam) en allerlei vormen van religiositeit (New Age) is het goed om dit eigene helder voor ogen te hebben.

Deze tegenoverstelling komen we ook in de bijbel tegen. Zelfs op een nadrukkelijke manier. In alle drie hoofddelen van de bijbel krijgen we ermee te maken. In het Oude Testament vinden we die bijvoorbeeld in de confrontatie tussen Elia en de baälspriesters en in de confrontatie van de profeten met de (ontaarde) tempelcultus. In de evangeliën vinden we het in de confrontatie van Jezus met de fari-zeëën. In de brieven vinden we het bijvoorbeeld in de confrontatie van Paulus met de jудаïsten.

Niet absoluut

Toch is het de vraag of je kunt zeggen dat het christelijk geloof a-religieus is. God gaat toch niet aan de behoeften van ons mensen voorbij? Ook Michael Green spreekt van een plek in ons hart, die nooit geheel kan worden opgevuld door iemand of iets anders dan God. Zoals de kerkvader Augustinus al zei: "Ons hart is onrustig in ons, totdat het rust vindt in U."

En levend in de relatie met God zijn er allerlei behoeften die je als mens hebt. Die mag je in gebed en smeking met dankzegging bekend maken bij God. (Fil. 4, 6) Behoeften zijn niet verdacht. En verder: het leven met God verschaft wel degelijk ervaringen van blijdschap, extase, geborgenheid en veiligheid en inspireert tot verandering en rust toe tot een volwassen en gezond leven. Mag het ons daar niet om te doen zijn? En net als leven in menselijke relaties vraagt het leven met de Here naast de vrijheid ook om zekere vaste vormen, om regelmaat, om het symbool (sacrament!), om liturgie. Verschillende zaken die we zojuist schaarden onder het kopje 'religie' keren nu binnen de relatie met de Here toch weer terug. Maar dan in gebed in een relatie.

Dat heeft voor velen iets verwarrend. Hebben we in de toenemende aandacht voor menselijke religieuze behoeften, gedragingen en ervaringen (liturgie) nu te maken met een afglijden van 'relatie' richting 'religie', of hebben we daarin te maken met legitieme elementen binnen de relatie met God?

Actualiteit

De actualiteit van de tegenoverstelling van religie en relatie kwam in boven-

genoemde overwegingen al enigmatische in het vizier. Maar misschien kunnen we nog wat wildere kringen maken. In ons voorgesprek hebben we naar uiteenlopende kanten gekeken.

1. Naar de kant van de New-Age spiritualiteit. Is met behulp van de tegenoverstelling religie-relatie niet heel duidelijk te maken, waarom het nieuwe-tijdsdenken en het christelijk geloof radicaal van elkaar verschillen?
2. Is met behulp van deze tegenoverstelling niet ook iets duidelijk te maken waarin het christelijk geloof verschilt van bijvoorbeeld de moslim-religie? Zou het ons misschien kunnen helpen bij het benaderen van onze moslim-naaste?

Maar we hebben niet alleen gekeken naar buiten, maar ook -en misschien nog wel meer- naar binnen. Naar de kerk zelf.

3. Is het in de kerkgeschiedenis niet juist iedere keer weer een 'zondeva' van het christendom' geweest, dat het christelijk geloof ontaardde van 'relatie' in 'religie'? Van een persoonlijke band met God, tot een systeem vol automatismen, waarin het 'om iets te doen was' (In een ander verband heeft Rietkerk dit ergens 'ideologisch misbruik van het geloof' genoemd). Hoe is hierin ons eigen kerkelijk verleden?
- Is dit ook vandaag aan te wijzen? Heeft de grote 'verburgerlijking van de kerk' hier iets mee te maken? Dreigt -om maar iets te noemen- niet elke keer weer het automatisme zijn intrede te doen in ons geloofsleven?
4. In het gesprek werden natuurlijk ook theologen genoemd, die sterk met die tegenoverstelling van religie en relatie (geloof) hebben geopereerd: Barth en Bonhoeffer. Is vanuit hun denken iets belangrijks te melden?
5. Is van hieruit ook iets te zeggen over de recente ontwikkelingen in de kerk? Ik noemde de tekenen van religieuze opleving. Binnen en buiten de kerk is er een toenemend verlangen te bespeuren naar concrete 'Godservaring'. Uitkomend onder meer in grote aandacht voor liturgie (praise-avonden!) en voor ervaringen van Gods leiding. In dit kader is ook te denken aan de toenemende aandacht voor engelen en demonen. Nogmaals: hoe moeten we dit waarderen?

Eerherstel voor wat verwaarloosd is, óf afglijden in religiositeit?

6. Zo sprekend vielen in de loop van het gesprek de namen van A. Janse en ds. C. Vonk en de invloed die zij hebben uitgeoefend.

Mensen die in de taal van hún tijd ook heel sterk dachten en leefden vanuit de tegenoverstelling tussen religie (godsdiensligheid) en relatie (verbond).

Ze hebben indringend gewaarschuwd voor 'valse godsdiensligheid'.

Moet hun stem misschien 'opnieuw' gehoord worden?

Bestaat er dan ook 'ware godsdiensligheid'? Hoe ziet die er dan uit? Misschien vormen al deze vragen samen wel één vraag. En wel de vraag naar de vroomheid!

Wie leert ons temidden van zoveel religieuze beweging de waarachtige bijbelse vroomheid?

Tot slot

We hopen en bidden, dat als drs. Wim Rietkerk zijn 'hart' op het onderwerp heeft gezet, hij ons inderdaad hierin wat verder helpt.

J.D. Smit, Apeldoorn,
lid van de werkgroep.

Samenzang

Een belangrijk gebeuren op elke ontmoetingsdag is het samen zingen. De keuze van de liederen vraagt elke keer weer veel aandacht van Harry van der Veen, de beroepsmusicus uit de werkgroep. Iedere ontmoetingsdag opnieuw zorgt hij, samen met Johan Klein voor een themalied. Hieronder zijn commentaar op alles wat er gezongen wordt.

Meester, tot wie zouden wij gaan?

Dit is de titel van het lied van de dag, dat gedicht is door Johan Klein en waarbij Harry van der Veen de melodie schreef. De tekst van het lied is ontleend aan Joh. 6:68, waar Simon Petrus Jezus antwoord geeft op de vraag van Hem aan de twaalfen: "Gij wilt toch ook niet weggaan?" Velen van Jezus' discipelen keerden zich van Hem af, vanwege hun ongelooft. Maar Petrus zei: "Here, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt woorden van eeuwig leven."

Als een refrein klinken deze woorden aan het eind van elke strofe, terwijl ons in de vijfde en laatste strofe deze zin als een gebed op de lippen wordt gegeven: "Meester, leer ons metterdaad uw woorden van leven spreken." Ook in onze dagen keren velen zich van de Meester af: het westen wordt gedreven door hebzucht, het oosten biedt verlossing aan, door uit de wereld te vlieden (occultisme). Wij moeten het niet hebben van het mensenhart, maar van Zijn woorden die in ons hart geschreven staan.

De bekroning van de melodie vinden we vanzelfsprekend in de refrein-zin. Verder wordt de melodie gekenmerkt door een voortschrijdend karakter, zonder te veel sprongen. Het ritme komt overeen met dat van de psalmen. De melodie ligt goed in 't gehoor. Gezang 76: 'Zie hoe de mensen heengaan', sluit goed aan bij het lied van

de dag. Het is nl. gebaseerd op Joh. 6: 66-69. Vandaar dat dit lied een plaats krijgt op de ontmoetingsdag. De eerste vijf regels worden solistisch vertolkt door Joke de Vin, de alt van de dag, terwijl het refrein: 'Heer, waar zullen wij heen', voor allen bestemd is.

Enkele lofpsalmen: 100, 138 en 150 zullen wij ter ere van onze God laten schallen, terwijl de relatie met de Heer uitkomt in gezang 14: 'De Heer is mijn Herder' en in gezang 465: 'Van U zijn alle dingen'.

De afwisseling in de verzen komt tot stand door beurtzang en solozang.

Twee liederen voor de paastijd staan op het programma: gezang 224: 'Kondigt het jubelend aan', met een stralende melodie en 'Het lied van het nieuwe leven' (Toen Christus in ons leven kwam) van ds. M.R. van den Berg, met een prachtige oude melodie.

De kinderen zingen hun lied met ons mee, nl. 'Als je geen liefde hebt voor elkaar, leef je buiten Gods gloria', van Hanna Lam en Wim ter Burg.

Wij wisselen de gebeden aan het eind van de dag af met de verzen 1, 4, 7 en 8 van gezang 323 (God is tegenwoordig), wat op zichzelf al een gebed is. Met vele christenen willen wij op de ontmoetingsdag de relatie met onze God zingend beleven!

H.R.S. van der Veen

Middag-bijeenkomst

De slotbijeenkomst aan het eind van de dag in de grote hal wordt bijgewoond door volwassenen, jongeren en de kinderen. Het is de bedoeling dat er uiting gegeven wordt aan het feit dat christenheid geen religie is, maar daarentegen een relatie met de enige levende God van hemel en aarde. De uitingsvormen die de bijbel ons daarvoor leert, lofprijzing, zang en gebed staan daarom centraal in dit samenzijn. Onder de bezielende leiding van onze musicus Harry van der Veen en met medewerking van het gospelkoor 'Vocation' met hun combo hopen we de dag te besluiten met het loven van onze hemelse Vader.

Voor de kinderen

Ontmoetingsdag met en voor kinderen.

Ja, u leest het goed, met en voor de kinderen. Zolang er ontmoetingsdagen zijn, en dat is dit jaar voor de tiende keer, zijn er voor de kinderen aparte samenkomsten gehouden.

Al heel veel mensen uit verschillende gemeentes hebben hierin de loop der jaren hun steentje bijgedragen door te helpen bij de organisatie.

Ook nu zijn er weer speciale kinderprogramma's samengesteld.

Waarom speciale kinderprogramma's? Niet alleen vanwege het gemak voor de ouders (hoewel dat natuurlijk een prettige bijkomstigheid is), alswel voor het plezier van de kinderen.

Het is een bijzondere ervaring voor de kinderen om samen met zoveel andere jeugdigen feest te vieren voor Gods aangezicht. Samen laten zien dat je van Hem houdt, Hem te loven en te prijzen in de verhalen, zingen, bidden en werken. Samen te horen wie God is en wat Hij wil doen in het leven van elk kind.

Het thema van de dag is: 'Op wie ben jij?'

Door dit thema mogen ze ook al heel jong leren wat het betekent om een persoonlijke relatie met God te hebben.

Hij wil van jongsaf aan al een Vader en Vriend voor ze zijn. Op hun eigen niveau zal hen dit thema gepresenteerd worden.

Aan de voorbereiding van de diverse kinderprogramma's wordt hard gewerkt. U krijgt in uw gemeente nog een speciale folder uitgereikt met nadere gegevens.

Nu alvast het volgende:

Voor de 0 tot 4 jarigen is er op de eerste verdieping van de Veluwehal een crèche met boxen en speelgoed. De crèche staat onder leiding van mensen uit Hardinxveld, Bunschoten en Voorthuizen.

Voor de 2 tot 4 jarigen onder hen is er dit jaar een eenvoudig programma, dat zal worden geleid door een aantal PABO studenten uit Haren.

Wilt u uw kinderen tussen de middag laten slapen, dan moet u zelf voor een bedje zorgen.

Voor deze leeftijdsgroepen moet u de deelname van te voren aanmelden. Kinderen uit de basisschoolgroepen 1 t/m 3 krijgen 's morgens een programma aangeboden in de Immanuelkerk. Ze zullen vanaf de Veluwehal per bus vervoerd worden naar deze kerk en terug. 's Middags speelt voor hen een poppentheater in de toneelzaal van de Veluwehal. De gemeentes van Oegstgeest en Steenwijk ontfermen zich over deze groepen.

Kinderen uit de basisschoolgroepen 4 t/m 8 gaan naar de Gr. van Prinstererschool, dichtbij de Veluwe hal. De gemeentes van Kampen en Wezep

hebben hier de organisatie op zich genomen.

Opgave en inlichtingen voor de crèche bij: mevr. La Roi – de Vries, tel. 055-419490

Inlichtingen voor de basisschool groepen bij: mevr. Scheltens – Lakerveld, tel. 055-214744 en mevr. Fennema – Alblas, tel. 085-434482

Voor de tieners

Ontmoetingsdag voor jou

Voor jou wordt de ontmoetingsdag een fijne en leuke dag met een goed toneelstuk, swingende muziek en een stimulans voor je geloof. Er is alle gelegenheid om wat rond te hangen met vrienden en lekker te kletsen of om tegen nieuwe kennissen op te lopen.

Jongeren dramagroep Wakker met 'Gezonden'

Soms zit je door je geloof in het verdom-hoekje. Voor de jongeren om je heen is het maar belachelijk en bespottelijk.

Vaak lijkt het geloof saai en vervelend. Terwijl velen om je heen aan allerlei spannende en leuke dingen doen, mag jij aan heel veel niet mee doen.

Vaak kost het leven met God veel. Is het allemaal wel de moeite waard? Om zulke vragen gaat het in het toneelstuk 'Gezonden' dat opgevoerd wordt door de dramagroep Wakker. Het leven van Jozef wordt naar onze tijd gehaald. En dat belooft een humoristisch en aansprekend verhaal te worden.

Het toneelstuk vult het hele ochtendprogramma.

Muziek

Speciaal voor jullie hebben wij in het keuzeprogramma Antoine Beiler & band uitgenodigd. Ze beschrijven hun muziek als pop-rock, waarin de saxofonist en de gitarist opvallen door hun fraaie solo's. In de liederen zingt Antoine Beiler van het geloof en het leven met God.

Waar is het?

Dit speciale jongerenprogramma met Wakker vindt plaats in de toneelzaal van de Veluwehal, terwijl Antoine Beiler met zijn band optreedt in de Immanuelkerk, ongeveer 7 minuten lopen van de Veluwehal.

Tot in Barneveld op 16 april,

Bert Lakerveld tel. 05700 – 12112
Dick Lagewaard tel. 05782 – 5936

Keuze programma's

Gods leiding in ons leven

Het thema 'Gods leiding in ons leven' is niet een theoretisch onderwerp; het raakt rechtstreeks het leven van ieder van ons. Is God er echt en zo ja, hoe merk ik dan zijn aanwezigheid op? Heeft hij werkelijk interesse in wie ik ben en wat ik doe? Is het waar dat 'onder miljoenen Hij ook mij op het oog heeft?' Bij het doordenken van dat thema doen we er goed aan om naar elkaar te luisteren, want we zullen van elkaar verhalen over die Leiding kunnen horen die tot nadenken stemmen en ons ook dicht bij het Geheim van het leven kunnen brengen. We moeten echter vooral ook te rade gaan bij het Woord van onze God en dat bestuderen.

Naar ik meen, laat de Bijbel ons op vele plaatsen zien hoe mensen zoals wij Gods aanwezigheid en Leiding ervaren hebben. We lezen over 'Gods geopenbaarde wil' voor alle mensen van alle tijden en plaatsen, maar ook over zijn bijzondere zorg en aandacht voor individuele mensen, in soms heel uiteenlopende omstandigheden. We komen geboden en voorwaarden op het spoor, concrete manieren waarop een mens zondigt of juist Gods wil doet, en nog veel meer. Het lijkt helder om in de zo bonte schakeling van situaties een zekere ordening aan te brengen: Is Gods leiding soms zichtbaar in de omstandigheden waarin we ons bevinden? Is het soms nodig een tijdlang te bidden en te wachten tot Gods wil voor ons zichtbaar en kenbaar wordt? Is het nodig dat we ons op enig punt drastisch bekeren voordat we Gods nabijheid weer gaan ervaren? Is het mogelijk dat we op een doodlopende weg lijken te lopen en dat die weg toch naar Gods doel voert? Mogen we God om een teken vragen en zo ja, hoe dan wel en hoe niet? Hoe zit het met het vragen van advies aan anderen, bijvoorbeeld oudere en wijzere christenen?

In dit alles wordt, naar ik hoop, het verschil duidelijk tussen het leven van een christen, die van Gods aanwezigheid weet heeft, en een niet-gelovige, die wordt getypeerd als een mens die uiteindelijk geen hoop heeft.

Pieter van Kampen

Concert in de Oude Kerk

De zangeres van de dag, Joke de Vin, zal ook hier haar medewerking verlenen. Zij ontving haar zangopleiding aan het Rotterdams Conservatorium, alwaar ze in 1976 Cum Laude slaagde. De Prix d'Excellence werd haar in 1978 toegekend. Zij treedt niet alleen in Nederland op, maar ook regelmatig in diverse landen van Europa.

Op het concert is zij in twee blokken van ieder tien minuten te horen. Het eerste blok omvat drie geestelijke liederen van J.S. Bach: 'Bist du bei mir' (gedragen), 'Gott lebet noch' (vreugdevol), 'Jesus ist das schönste Licht' (enigszins levendig). Verder wordt de rustige aria 'Sei stille dem Herrn' uit het oratorium 'Elias' van F. Mendelssohn-Bartholdy uitgevoerd. Het tweede zangblok bestaat uit de prachtige aria (en recitatief) 'He shall feed His flock', uit de Messiah van G.F. Händel en uit twee geestelijke liederen: 'If I can help somebody', van A. Androzso en 'I'll walk with God', van N. Brodsky.

Joke de Vin zal haar zangprogramma ten gehore brengen met begeleiding van de organist van de dag. Hij begeleidt haar daarbij niet op het grote barokorgel van de Oude Kerk, maar op het lieflijke koororgel, dat deze kerk ook rijk is. Tussen de twee blokken in kan men op dit instrument drie Flöten-uhrstücke van J. Haydn beluisteren. Het grote barokorgel van de Oude Kerk dateert al uit de jaren 1765/66. Toen met twee klavieren en aangehangen pedaal. Er is in de loop der jaren heel wat aan dit orgel gesleuteld en dat niet altijd ten goede. In 1955/56 werd de eerste grote restauratie uitgevoerd in historische zin, terwijl het orgel uitgebreid werd met een zelfstandig pedaal van acht registers. Twee pedaaltoeren werden aan weerszijden van de hoofdkas geplaatst. Met de laatste restauratie in 1981/82 kreeg de Hervormde Gemeente van Barneveld een schitterend historisch orgel in haar bezit.

Ontmoetingsdaggangers kunnen direct aan het begin van het concert al genieten van dit veelkleurige instrument, als een groots en afwisselend orgelwerk van D. Buxtehude gespeeld wordt, waar pittige registraties in voor komen. Het concert wordt ook afgesloten op het hoofdorgel. Dat gebeurt met een improvisatie over het lied van de dag. Ik zal hier de variatievorm toepassen, zodat het orgel zo veelzijdig mogelijk zal klinken.

We hopen veel muziek minnende mensen in de prachtige historische Oude

Kerk te ontvangen. Het concert vindt eenmaal plaats!

H.R.S. van der Veen

Leven met God in een crisissituatie

Achter deze titel gaat veel schuil. Neem nu alleen al de woorden 'God' en 'crisissituatie' en dan ook nog een woord als 'leven'. Ik wil een paar dingen gaan zeggen over deze woorden en zal dat doen vanuit mijn werk als legerpredikant, in het bijzonder vanuit ervaringen die ik tijdens een periode van een half jaar in Bosnië, waar ik werkte voor twee Nederlandse bataljons in dienst van de VN, heb opgedaan.

Het lijkt me de moeite waard om stil te staan bij een paar in het oog springende zaken.

1. Mensen die in een crisissituatie terecht komen, gaan op één of andere manier hun 'waarden- en normenpatroon' herijken.
2. Met de vraag naar de zin van het eigen leven is de vraag naar God meegegeven.
3. Wat betekent God voor ons en hebben we de indruk dat we Hem nog tegenkomen in ons bestaan en waar dan?

Ik ga uit van de gedachte dat 'religie' noodzakelijk is om tot geloofservaringen en dan ook tot een 'relatie' met God te komen.

Dr. A.W. Velema, legerpredikant.

Kerkdiensten met asielzoekers

Wat de toekomst het Westen zal brengen is in veel opzichten onzeker, maar vast staat dat het zeer veel vluchtelingen zullen zijn. De komende decennia zullen in het teken staan van een grote stroom asielzoekers. De verschillende westerse overheden bereiden zich daar elk op een eigen wijze op voor. Maar deze voorbereidingen kunnen slechts slagen als de bevolking bereid is de werkelijk noodlijdenden onder hen op te nemen in haar midden. En zoals u weet stuit het overheidsbeleid in dezen onder steeds groter wordende lagen van de bevolking op al meer weerstand.

Voor de westerse christenheid ligt hier een grootse roeping. Van oudsher zichzelf beschouwend als 'vreemdelin-

gen en bijwoners' op deze aarde, kunnen christenen slechts met verlooche-ning van de diepste intenties van Christus' boodschap deze grote groep medemensen aan zijn lot over laten. Een grote zegen zal rusten op het volk van God wanneer het zich eendrachtig inzet voor het heil van dezen, en zo aan de wereld kan laten zien wat ware Liefde is. Dit zal menige aanklacht doen verstommen en bovendien de gemeente versterken in een tijd waarin dit hard nodig is.

Want de kerk van God heeft in het Westen veel aan wervende kracht ingeboet. Is dat niet een aanklacht aan ons christenen? Moeten we ons niet schamen dat het kostbaarste op aarde, aan ons 'verpacht', zo weinig mensen aantrekt? In hoeverre is onze 'kerk-praktijk' daar de oorzaak van? Laten we proberen vanuit onze huidige gemeente-structuren weer een wervende groep te zijn naar alle mensen om ons heen! Er is veel nood, materieel maar vooral geestelijk, in onze westerse wereld. Laten we God bidden om kracht en inventiviteit om daar gelovig op in te springen!

Vanuit de overtuiging dat God ons in de vreemdelingenstroom roept tot getuigen van Zijn Naam, is in Arnhem een klein begin gemaakt met het opvangen van asielzoekers in de eigen gemeente. Graag willen we u onze ervaringen vertellen tijdens de Ontmoetingsdag. We hopen dat we die dag elkaar mogen bemoedigen, en daarna met uw hulp dit werk grootschaliger kunnen voortzetten!

Alda Janssen

Wat vinden Moslims van Christenen?

"Ik werd christen toen ik naar Nederland kwam," bekende Ahmed. "Oh ja? Wat betekende dat voor jou?" "Ik stopte met bidden en begon varkensvlees te eten en sterke drank te drinken."

Veel moslims hebben of hadden een beeld van christenen en het christelijke westen waar wij geen idee van hebben. Het is niet alleen interessant daar meer van af te weten, maar voor iedereen die getuigt van Jezus Christus onder moslims ook van groot belang. Christenen reageren in eerste instantie blij verrast op de woorden van Ahmed. Maar de uitleg van zijn 'bekering' brengt hen terug bij de werkelijkheid. Veel moslemse jongeren zien de westers christelijke wereld als een aanlokkelijke wereld met ongekende vrijheden. Je hoeft niets en mag alles. Tegelijkertijd zijn er velen die

juist om die vrijheden (die leiden naar losbandigheden) zich afkeren van 'het christendom'. De islam is superieur zowel wat de leer betreft, als de ethiek.

In een enquête onder 250 jonge Turken sprongen vier redenen, waarom zij de islam als de beste godsdienst zien, eruit.

1. De islam is de meest recente godsdienst. Het volk van het boek, joden en christenen, ontving ook openbaringen via hun profeten, maar Mohammed ontving de definitieve openbaring. De koran is in tegenstelling tot de bijbel een boek dat onvervalst bewaard is gebleven. Alleen de koran is feilloos en heeft absoluut gezag.
2. De islam is eenvoudig. Eenvoud is het kenmerk van het ware. Er is geen ingewikkelde Drie-eenheidsleer. Gebruik je gezond verstand en je komt logisch uit bij de islam, d.w.z. de godsdienst van 'de onderwerping aan de ene God'.
3. De islam is praktisch. Je weet waar je als moslim aan toe bent. Met de bergrede, hoe mooi ook, kun je in feite niet uit de voeten. Wat hier gevraagd wordt is in feite irreëel. Maar de islam heeft allerlei plichten die duidelijk omschreven zijn en die de mens aanzetten tot het goede. Het is een actieve godsdienst.
4. De islam kent een groot aanpassingsvermogen. De islam heeft door haar souplesse zich kunnen wortelen in vele culturen onder vele volkeren. De islam roept op tot het geloof in en de dienst aan de ene God, maar verder kunnen volkeren hun cultuur en tradities bewaren.

Uit de vier punten blijkt ook kritiek op het christendom en het christelijke geloof.

1. Het christelijke westen is corrupt. De westerse ('dus' christelijke) film, de losse relaties tussen mannen en vrouwen, de manier waarop de westerse vrouw zich gedraagt en kleedt, de vrije opvoeding van de kinderen, etc. tonen aan dat het christendom geen innerlijke geestelijke kracht heeft.
 2. Het christendom is afgodisch. In de christelijke leer krijgt de profeet Jezus een veel te grote plaats. Hem 'Zoon van God' te noemen is de ergst denkbare zonde voor moslims, namelijk het aantasten van Gods eenheid.
 3. De christelijke leer is onlogisch en ingewikkeld.
 4. Het christendom is expansionistisch en agressief. De kruistochten vroeger en de recente koloniale periode tonen dit aan. etc.
- Op o.a. deze punten en vooral ook wat wij hieruit kunnen leren, willen we ingaan op de ontmoetingsdag van 16 april a.s. Tot ziens.

Herman Takken

Kleur bekennen

Het gebruik van liturgische kleden in de eredienst.

De titel voor de workshop is eigenlijk heel dubbel gekozen want je zult merken dat wanneer je je in kleur, kleed en liturgie gaat verdiepen, je inderdaad voor jezelf tot een keus moet komen of er binnen de kerk plaats mag zijn voor enige 'decoratie', en of kleur daar een wezenlijk onderdeel van kan zijn: kleur bekennen dus.

Wanneer je helemaal niet bekend bent met het gebruik van kleuren en hun functie in de eredienst kan ik me heel goed voorstellen dat de vraag rijst, waarom zou ik? Het leuke is dat daar best het een en ander voor en over te zeggen is, zo ook over de betekenis van de kleuren en hun symboliek. Kleuren roepen een sfeer op en omgekeerd kun je sfeer en gevoelens in kleur uitdrukken.

Ik wil met u de geschiedenis induiken om te ontdekken dat het gebruik van kleur en kleed in de eredienst al een eeuwenoude traditie is die met de reformatie door onze kerken aan de kant gezet is. Ook de betekenis van de kleur en de plaatsing in het kerkelijk jaar; elke periode draagt zijn eigen kleur, komen aan de orde.

Er zijn nog meer mogelijkheden om met kleur in de kerk en eventueel thuis te werken die ik in het kort wil noemen.

De indeling van het kerkelijk jaar is gebaseerd op het heilshistorisch jaar, en van deze specifieke manier van indelen van het kerkelijk jaar wil ik een serie kanselkleden met alle bijbehorende onderdelen meenemen om wat ik vertel gelijk ook te kunnen laten zien.

Om wat meer te begrijpen m.b.t. de plaats van kerkelijk textiel, zullen we wat dieper in moeten gaan op de betekenis en de invulling van de eredienst. Het 'bestaansrecht' en de plaats van kleuren en kleden wil ik dan wat verder onderbouwen.

Ook zullen we de kleding van de voorganger hier in het kort bij betrekken. Stel dat je van de kerkeraad groen licht krijgt voor de oriëntatie en verwezenlijking van kleur en kleed in de kerk, hoe kun je dan te werk gaan, welke mogelijkheden zijn er? Ga jezelf te werk of benader je een atelier of beeldend vormgeefster? Maar ook welke reacties kun je uit de kerk verwachten, zowel positief als negatief.

Je kunt deze workshop zien als informatie over een stukje traditie, maar ook om er wat mee te doen door eventueel zelf een proces op gang te brengen dat binnen de eigen gemeente dan ook zijn eigen vorm kan krijgen, mits het door meerderen gedragen wordt.

Graag vertel en toon ik u op 16 april meer over 'kleur bekennen'.

Lineke van Roon – van 't Veer

Gospelkoor Vocation

In 1988 namen een aantal jongelui het initiatief een zanggroep op te richten. Zij kozen hiervoor de naam 'Vocation' wat 'roeping' betekent. De roeping, om met behulp van onze stemmen zingend het evangelie te vertellen, is wat voor ons centraal staat. Ons repertoire bestaat uit Nederlands- en Engelstalige liederen en varieert van a-capella t/m nummers van het Oslo Gospel Choir. Zingen is bij uitstek iets om te delen en samen te beleven. Daarom hopen we dat u ingaat op onze uitnodiging om met ons enkele liederen mee te zingen.
Tot 16 april!!

Herma van Zalk

Jongeren en geloven

De titel voor deze werkgroep is gemakkelijk neergezet. Zo'n opschrift steekt uit boven deze verdere toelichting als de top van een ijsberg. Maar zoals u weet zit het grootste deel van een ijsberg onder water, onttrokken aan het oog. Dat blijkt ook de praktijk als het gaat om die twee woorden: 'jongeren' en 'geloven'. Daar zit nogal wat aan vast. Een wereld aan vragen, ervaringen, gezichtspunten. In het keuzeprogramma 's middags wordt het onderwerp daarom toegespitst. Om te beginnen is het bedoeld voor ouders. En gezien de beperkte tijd (drie kwartier) wordt eerst met de aanwezige ouders één invalshoek gekozen waarlangs we vervolgens met elkaar aan het werk gaan. U kunt kiezen uit vier invalshoeken: invloed van de omgeving, onze rol als ouders, veranderingen bij de jongeren of de inhoud van ons geloof. Anders gezegd: één van de volgende vier vragen staat centraal in de werkgroep aanpak.

1. Hoe gaan we als ouders om met de invloed van de wereld op onze jongeren?
2. Wat is eigenlijk ons aandeel als ouders in deze levensfase van onze kinderen?
3. Welke ontwikkelingen maken jongeren in deze leeftijdperiode van 12 tot 20 door?
4. Waarin heeft het evangelie betekenis voor onze jongeren?

Tot slot nog iets over mezelf: Ik ben stafmedewerker bij de interkerkelijke organisatie De Navigators. Met de afdeling 'Koers voor ouders' heb ik de afgelopen paar jaar ervaring opgedaan met meer dan 100 groepen ouders. Inhoudelijk ging – en gaat – het daarbij steeds over de geloofsopvoeding en de communicatie met kinderen en jongeren.

Jos van Dijken

Levenslessen van Jezus

Waarom dit thema?

Omdat het leven niet makkelijk is. Wij hebben het vaak moeilijk met onszelf, met andere mensen, met allerlei omstandigheden en bijvoorbeeld met teleurstellingen in het leven. We komen steeds weer in aanraking met de beperkingen en het onvolmaakte in ons leven en onze wereld.

In dit alles leren we vaak van mensen, van situaties en bijvoorbeeld van ervaringen die we opdoen. We noemen het 'levenservaring'. Maar wat leren we nu concreet van Jezus? En zijn we eraan toegewijd om van Hem te willen leren, de enige mens die zonder zonde was, de volmaakte mens?

Zonder Mij kunt gij niets doen...

Als Zoon van God en als volmaakte mens wil Jezus ons helpen om een goed zicht te krijgen op onszelf, op onze relaties, op onze verantwoordelijkheid en mogelijkheden en op de manier waarop wij in het leven staan. Hij leefde als de volmaakte beelddrager van God niet alleen de bedoeling van Zijn Vader voor, maar Hij wil ons door Zijn Geest ook tot beelddragere maken.

Wat leren we van Hem?

Tijdens het keuzeprogramma 'levenslessen van Jezus' denken we na over o.a. de volgende lessen:

1. Jezus wist wie Hij was en waarom Hij leefde.
 2. Jezus aanvaardde als Zoon van God de beperkingen van een aards leven. Van een tijdelijk en geschonden bestaan. Als Koningszoon wilde Hij dienaar worden en beschikbaar zijn onder moeilijke omstandigheden.
 3. Jezus kende aanvechting, maar hield zich vast aan het hart en de wil van de Vader.
 4. Jezus aanvaardde de regels van Gods Koninkrijk, leefde er uit en houdt ze ons voor. Hij was één in leer en leven.
 5. Jezus deelde Zijn leven.
 6. Jezus was bewogen (toegewijd aan de liefde) én vrijmoedig (toegewijd aan de waarheid).
 7. Jezus was in alles innerlijk vrij.
- Deze 7 levenslessen zullen vanuit het Mattheüs-evangelie worden toegelicht. Ook zal de concrete betekenis ervan voor ons leven aandacht krijgen.

Religie of relatie: Jezus toonde ons dat de relatie met Zijn Vader bepalend was voor Zijn leven als Zoon van God. Als volmaakte mens en beelddrager van God wil Jezus ons leren hoe ook wij onze plaats in deze eigen leefwereld mogen innemen: als kind van de hemelse Vader die vanuit die basis zich geroepen weet en beschikbaar is voor Gods werk in deze periode van de geschiedenis. Daarbij gaf Jezus

ons Zijn Geest. Deze Geest wil het leven van Jezus in ons uitwerken, zodat we als ranken, verbonden aan de wijnstok, vrucht dragen.

Marleen Ramaker

Bidden is het hart van de relatie met God

Bidden is een geestelijke activiteit. Het is wel met verstand, en zeker niet zonder gevoel, met huilen en protest, smeken en loven, stil zijn, waaromvragen stellen en luisteren, maar het gaat het verstand te boven. De psalmen zijn ons voorbeeld.

Bidden is serieuze communicatie; dat moet je oefenen.

God neemt ons heel serieus. En wij God ook? De boze geesten sidderen voor God; de engelen juichen voor God. Wat is Gods aangezicht zoeken? Wat is vreze des Heren? Kun je loven op bevel? Wat is Gods stem verstaan? Wat is schuld belijden? Hoe gaat vergeving ontvangen?

Bidden is veelkleurig.

Met je vrouw of je collega's kun je praten, lachen, uithuilen, hardop nadenken; je kunt ze prijzen, bedanken, excuus vragen. Dat kan met God ook. Zoals mijn vrouw graag hoort: "M'n liefste, m'n mooiste!" Zo hoort God graag: "Onze Vader, die in de hemelen zijt!" Zoals ik soms tegen mijn zoon moet zeggen: "Het spijt me; wil je mijn schuld vergeven?" zo ook tegen God. Zoals een kind om eten vraagt, zo vragen wij God dagelijks om brood.

Bidden is vaak pleiten, zelfs meeregeren met Christus (Ef. 3: 10). Eén van de kleuren in de veelkleurigheid is pleiten. Zoals je voor eigen of andermans belang pleit, zo pleiten we bij God voor Gods zaak. Zelfs al de tweede en derde bede van het Onze Vader leiden ons tot pleiten: "Uw Koninkrijk kome... Uw wil geschiedde". We pleiten op grond van Gods woord, Zijn beloften, Zijn karakter.

Bidden is ook luisteren naar God. Zou Hij die het oor plantte... niet ook ons doen verstaan wat Hij tot ons wil zeggen (natuurlijk in overeenstemming met het reeds geopenbaarde, geschreven woord)? God inspireert koninkrijksgebeden; Ps. 33: 10.

Bidden is zoeken te reageren op Gods confrontaties.

Volg mij! Wilt u genezen worden? Hebt gij nog enige toespijs? Petrus, hebt gij mij lief? Wie zegt gij dat ik ben? Hoe lang ben ik nog bij u? Saul, waarom vervolgt gij mij? Wat noemt gij mij

Here, en doet niet wat ik zeg? Waart gij maar heet of koud.

Bidden is het onderhouden van een hartsrelatie met God. Alleen in die relatie komen we tot onze bestemming.

Ir. Pieter Bos, Landelijke coördinator
Stads- en Regiogebied.

Tot slot nog een paar zakelijke gegevens

Stands

Voor degenen die iets ter informatie of te koop hebben aan te bieden, dat in het kader van de ontmoetingsdag past, is er de mogelijkheid een stand te huren. Inlichtingen hierover bij de heer J.A.D. Schenkel (Kampen), tel. 05202 – 20128. Het is niet toegestaan folders of ander propagandamateriaal op de zitplaatsen neer te leggen of in of bij de hal aan te bieden.

Adressen

W. Jellema (contactadres), Zwolle, tel.
038 – 544177.

S. Grijpstra (penningm.), Kampen, tel. 05202 – 15466, bankrek. nr. 904966860 van de Bondsspaarbank te Kampen, gironummer van de bank 807297, t.n.v. Werkgroep Ontmoetingsdag.

Inrichting van de hal

De Veluwehal is zodanig ingericht dat gehandicapte bezoekers van de accommodatie gebruik kunnen maken. Omdat de hal van een speciale sportvloer is voorzien, zijn schoenen met naaldhakken niet toegestaan.

Per trein

U kunt Barneveld over Amersfoort en Arnhem per trein bereiken.
Vertrek Amersfoort 9.56 uur, aankomst Barneveld-Centrum 10.11 uur.
Vertrek Arnhem 8.40 uur, aankomst Barneveld-Centrum 9.27 uur. Vanaf het station kunt in een paar minuten naar de Veluwehal lopen.

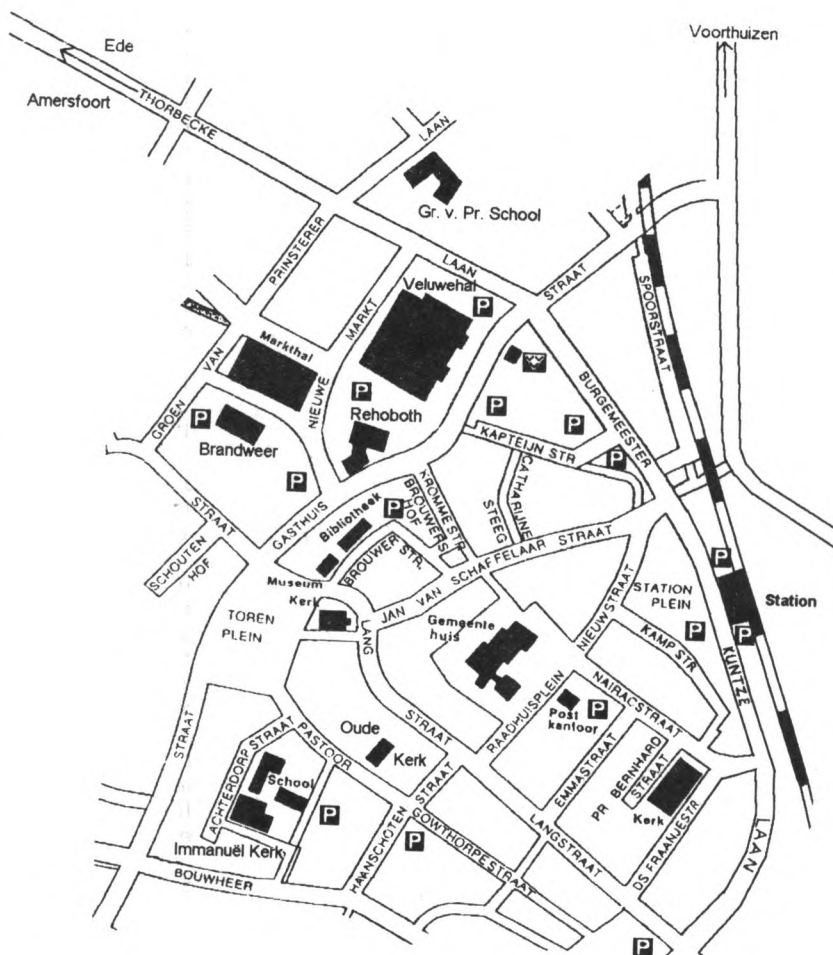

Per auto

Vanaf knooppunt Hoevelaken de A1 richting Apeldoorn, afslag Ede/Barneveld, daarna afslag Barneveld/Hasselaar, dan borden Barneveld volgen richting Centrum.

Vanaf Apeldoorn de A1 richting Amersfoort, afslag Voorthuizen/Hasselaar, daarna borden Barneveld volgen richting Centrum.

Vanaf Ede de N30 richting Barneveld, afslag Barneveld-Noord/Hasselaar, daarna borden richting Barneveld volgen richting Centrum.

F. Gerkema, Groningen

Hinne ma tov: de EvTA oostwaarts (2)

Waar ben ik terecht gekomen? Dat vroeg ik me af, toen zelfs het lesrooster van de eerste maandag van ons verblijf in Calcutta onzeker bleef tot op het laatste moment. Het maakte in één klap duidelijk, dat je in een andere cultuur zit, met een volstrekt ander besef van tijd en ruimte. Waarbij ook meege-rekend moet worden, dat de opleiding van ds. Roy nog in de kinderschoenen staat. Nauwelijks 5 jaar draait het Seminarie en het drijft voor een groot deel op de kunde van Sukrit Roy. Al is het wel zo, dat het docenten-korps groeiende is. Naast gastdocenten uit Korea, wordt er ook les gegeven door sommige predikanten uit de grote protestantse kerken van Calcutta en omgeving. Aan dat laatste is te merken, dat ds. Roy allesbehalve 'voor zichzelf' begonnen is. Hij hoopt door zijn werk ook de grotere, ingedutte kerken tot nieuw leven te wekken.

Je merkt al gauw bij het lesgeven, dat de opleiding zeer praktijkgericht is. Zodra het praktisch wordt spitsen de studenten hun oren. Maar als je ze een tekstgedeelte voorlegt en vraagt om enkele pakkende punten uit dat gedeelte te noemen, komen ze niet veel verder dan een brave opsomming, die begint in het eerste en eindigt in het laatste vers.

Twee keer heb ik, als een extraatje, een psalm met ze doorgenomen. Psalm 23 als eerste, met het beeld van herder-schaap, dat overloopt in dat van gastheer-gast, uitlopend in een slot, waar je de beide beelden ziet vervagen in het licht van de altijddu-rende thuiskomst bij God. Met daarbij de opvallende trek, dat dit lied zo radicaal een 'ik'-psalm is, terwijl de beelden (schaap-kudde, gast(en), tempel-ganger(s)) uitnodigen om de collectieve kant uit te denken. Zulke waarne-mingen zijn de studenten vreemd. Ik heb de analyse van de psalm ge-paard laten gaan met een krachtige aanmoediging tot precies en aandachtig lezen van (bijbelse) teksten, zowel wat de details, als ook het geheel van de tekst betreft. In nederlandse oren (zeker de theologische) klinkt dat zo gewoon als 'twee maal twee is vier'. Maar daar in India was het een onge-woon geluid. Inspelend op hun liefde voor de prak-tijk heb ik natuurlijk niet nagelaten te zeggen, dat je met zo'n aanpak je winst kunt doen in de verkondiging. Die wordt er gevarieerder door, ver-rassender soms. Verder zal aandachtig en liefdevol luisteren naar de stem van de Schrift ook het vermogen trainen om zich in te leven in de hoorder. Hoe praktisch is dus een nauwgezette studie van de tekst!

Uit het voorgaande zal duidelijk zijn, dat mijn hoofdthema 'de betekenis van

het OT voor de brief aan de Hebreeën' de studenten soms zwaar op de maag lag.

Zo nam ik, naar aanleiding van He-breeën 3 en 4, psalm 95 met ze door, een psalm waarmee de schrijver van de brief aan de Hebreeën je naar de hoofdwegen en kruispunten van het Oude Testament brengt. Indrukwekkend zoals in deze psalm de Here God in zijn volheid beleden wordt als Redder, Koning, Schepper en Herder, waarbij in dat laatste beeld één van Gods grote doelen beaamde wer-kelijkheid lijkt te worden: Hij is onze God en wij zijn het volk dat Hij weidt (vgl. Lev 26:12: Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn).

Maar dan splitst het profetische Woord vers 7 in tweeën (vgl. He 4:14-16). Als je ergens in het OT wilt ervaren hoe onvanzelfsprekend het is om deel uit te maken van het volk van God, dan hier wel! Het volk (de pelgrims van psalm 95), dat er klaar voor was om de tempel binnen te gaan, wordt plots-klaps geconfronteerd met de generatie die, op een steenworp afstand van het beloofde land, vastliep in ongeloof. Daar en toen, bij de grensplaats Ka-des, had God zich genoodzaakt gezien om een eed van verwerping te zetten tegenover de eed, waarmee Hij aan de vaders gezwoeren had (Nu 14:28,30). Kades en al eerder Massa en Meriba zijn de plaatsen, die spreken van on-geloof en koppigheid, waarvan de geschiedenis van Gods volk zo vol is (vgl. Ps 78). Tegen die scherpe, profe-tische boodschap liepen de pelgrims op, nauwelijks aangekomen bij de drempel van het Godshuis.

De stilte, die valt na de eed van psalm 95 (nooit zullen ze tot Mij rust in-gaan), is een stilte, die vraagt om ver-wondering. Verwondering over het feit, dat God niet moe is geworden om de rust voor zijn volk te blijven zoeken: 'Zijn rust'.

De heilige schrijver neemt deze 95e psalm op in zijn brief, waarbij hij het verdiepend perspectief van dit lied verder uitbouwt. Voor een eerste ver-dieping had de psalm immers zelf al gezorgd, want met het 'heden' van vers 7 worden de tempelgangers pa-rallel gezet met de generatie aan de grens van het beloofde land. Zo ver-springt het beeld voor het oog van de pelgrims van de ingang van het land naar de ingang van de tempel. Waarbij en passant duidelijk wordt, dat ook 'de rust' van het volk niet op bleek te gaan in de bewoning van het beloofde land (als Jozua hen in de rust had gebracht ... He 4:8).

In de brief aan de Hebreeën wordt een derde stap gezet, want het nieuwtesta-

mentische volk van God is niet ver van de aankomst in de rust van het hemels vaderland. Waarvan zelfs Abraham, vanuit de verste verten, vermoedens had (He 11:8,10,13,14,16).

Dat perspectief van het OT haalt de schrijver van de brief aan de He-breeën naar voren in zijn brief. Er blijft nog een rust voor het volk van God. Een rust, die in die lange geschiedenis van God met zijn rebelse volk, zoveel hoger, breder en dieper bleek, dan bij eerste aanblik. Echt Gods rust (vgl. Ps 95: Mijn rust)! Waarvoor zelfs een nieuw verbond nodig was, met een Middelaar van gene zijde (He 7), gegarandeerd in dat ene offer van de Zoon (He 8).

Alle reden dus om nu niet achter te blijven, maar de kans (het heden) te grijpen. Helemaal in de lijn van die indringende aansporing uit psalm 95! Zo onderbouwt de schrijver van de brief aan de Hebreeën zijn woord van aansporing, waarbij de volle ernst van het OT, gebundeld in psalm 95, ter sprake wordt gebracht. De genade van God dringt tot een beslissing! Zeker in het laatste der dagen (He 1:1,2).

Het was ongewoon voor de studenten om zo uitvoerig stil te staan bij een vermanend gedeelte, dat op het eerste gehoor haast vanzelf lijkt te spreken. Het viel ze niet zelden zwaar, zodat ik ook zelf af en toe dacht: hoe kom ik er doorheen.

Als ik terugrijdend naar Calcutta onderweg de breedgebouwde ossen zag, die de ploeg door de zware klei van de Bengaalse rijstvelden moesten trekken, dan was daar een glimp van her-kenning. Ploegen is ook nodig, zei ds. Mudde, en zo is het.

Het lastige was ook, dat de studenten met de grondtalen niet uit de voeten konden. Dat maakte de exegese van de bijbelse teksten, zeker als het om de details ging, moeilijker en het bleef zodoende wel eens wat meer aan de oppervlakte dan me lief was. Na een eerste gesprek met Sukrit Roy hadden we daarom besloten om elke dag een uur hebreeuws te geven. Heerlijke uurtjes waren dat, waarbij we gebruik maakten van de eerste verzen van Genesis 1. Het was een weg van groeiend onderscheidend vermogen: eerst de letters, toen de woorden, daarna de samenhang tus-sen de woorden. Ds. Mudde en ik de-den het om de beurt met veel animo. En we leerden de studenten en pas-sant twee hebreeuwse liedjes: één voor het begin (Hinne ma tov; zie hoe goed, Ps 133:1) en één voor het eind van de les (sjaloom chaveriem, lehi-traoot; gegroet vrienden, tot ziens).

Juist vanuit deze colleges hebreeuws kwam me de zin van onze missie scherper voor ogen te staan. Onze lessen hebreeuws bleken namelijk maar aan een deel van de studenten besteed. Maar in die studenten zagen we dan ook de predikanten, die in de toekomst coachend en verdiepend werk zouden kunnen gaan doen in hun regio, in het midden van de kring van collega's. Waarbij wellicht enkelen van hen nog eens als docenten zouden kunnen terugkeren op het Seminarie in Canning.

We hopen deze begaafde studenten vanuit het EvTA fonds dan ook een basispakket aan studiemateriaal te leveren, waarmee ze zelfstandig verder kunnen.

Door de praktijkgerichtheid van de studenten, zo vol van het ideaal om het evangelie aan de West Bengalen te verkondigen, raakten we er wel van doordrongen, dat we met broeders en zusters te doen hebben, die nog midden in de 'Paulinische' fase zitten (1 Cor 3:6). Er wordt zaaiwerk gedaan in Bengalen, er wordt met grote toewijding geplant. Dat is iets om verwonderd over te zijn en mild van te worden, als het gaat om de gesignaleerde tekorten. Wij kunnen, als het gaat om het directe praktische, missionaire werk, niet zoveel voor de studenten betekenen.

Daarom, zo zag ik het, stond ons geslacht in feite gericht op doelen die achter die eerste fase liggen. Als de gemeentes zullen groeien en verdere opbouw nodig is, de fase, waarbij je meer aan het werk van 'Apollos' gaat denken.

Zo zou ik vooralsnog ons werk in die drie weken willen zien als een diepte-investering in de kerken van West-Bengalen, voor de tijd dat het werk in de kerken daar meer op dat van Apollos dan dat van Paulus begint te lijken. Een fase, waarvan we hartelijk hopen en bidden dat die komen zal.

Wie het werk van de EvTA (dit jaar in Bangui, Butare en Calcutta) financieel wil steunen, kan terecht op giro 9710 of bankrekening 33.03.03.724, t.n.v. van de Stichting EvTA, Ommen.

Religieus gevoel of kennis des Heren?

Bij 'reli-shopping' waarover ik een vorige keer schreef, speelt het gevoel een rol. Je ziet mensen kerk in-, kerk uitgaan, tot zij verzuchten: „Hier voel ik mij lekker.” Dit is een uiting van een veel meer voorkomend verschijnsel. Het lijkt erop, alsof onze samenleving erdoor wordt bepaald. Voor aanbieders van religieuze gevoelens is er een gat in de markt, en er zijn heel wat bewegingen in dat gat gesprongen, zowel christelijke als niet-christelijke. Dit verschijnsel gaat niet aan de kerk voorbij. Ook daar wordt veelvormigheid gewild. U kunt dat zien bij het voortgaande proces tot samenvoeging van de Ned. Hervormde, de (syn.) Gereformeerde en de Lutherse Kerken. Dit levert een combinatie op waarin op het gebied van de leer heel veel mogelijk is.

Een vorige maal stelde ik, dat het eigene van onze kerken mede ligt in hun geschiedenis. Het is immers niet zomaar geschiedenis, maar het is de weg die de Here met ons is gegaan. Pogingen om het eigene en het bestaansrecht van onze kerken aan te geven zonder die geschiedenis in rekening te brengen, mislukken dan ook meestal en blijven dan steken in: „Bij ons ben je vrij” of: „Bij ons kan zoveel!” Dat kan zelfs tot uitspraken leiden als: „Ik vind het een fijne kerk, waarin iedereen elkaar vrij laat. Het is zelfs mogelijk dat je op zondagmiddag in plaats van naar de kerk, naar 'The Phantom of the Opera' (een musical) gaat.”

Als dit waar is, vormen onze kerken een manier om je religieuze gevoelens te koesteren. Eén van de vele varianten die er op dat gebied zijn. Als je niet op dezelfde golflengte zit, zoek je een andere variant.

Dit heeft tot gevolg, dat wij de discussie, ook in de gemeente, voeren op basis van: „Ik vind” of: „Zo voel ik dat niet aan.” Als u tot mij zegt: „Ik voel mij niet lekker”, kan ik medelijden met u hebben. Ik kan vragen of ik iets voor u kan doen, maar ik kan niet zeggen: „Dat is niet waar.” Dat oordeel kan ik niet uitspreken, want ik weet niet hoe u zich voelt. Als dus in de kerk de discussie wordt gevoerd op basis van gevoel, zullen verschillende meningen, liever: verschillende gevoelens, nooit tot elkaar komen. Zo ontstaat ook de noodzaak dat bijna alles in de kerk

moet kunnen, want als het alleen om gevoelens gaat, is er geen norm meer die wij kunnen hanteren. Dan krijg je zo'n discussie als: „Ik vind de kinderdoop niet zo belangrijk. Het gaat er maar om, of je gelooft.” Het enige, wat daar tegenin werd gebracht, was: „Ik zie dat nu eenmaal anders.”

Als dit de discussie onder ons is, en let u maar eens op tijdens gespreksmorgens, -middagen en -avonden, dan is er geen plaats meer voor het: „Zo zegt de Here.” Ik ben bang, dat het spreken vanuit de Schrift onder ons langzamerhand een minder belangrijke plaats inneemt. Dat spreken is echter alleen mogelijk vanuit een grondig kennen van Gods Woord. Daarom hecht ik zo aan het belang van de studie daarvan. Vroeger heb ik meermalen horen preken over de tekst: „Mijn volk gaat te gronde door het gebrek aan kennis.” De verschillende predikanten wezen er toen terecht op, dat het hier niet alleen gaat om kennis in de zin van: weten en weetjes. Kennis des Heren is ook het kennen zoals een kind zijn ouders kent. Maar dat weten, dat kennen van de openbaring van de Here kan niet gemist worden.

Toen wij vroeger voor de eerste keer naar de catechisatie gingen, kwam ongeveer het volgende voorbeeld naar voren: een jongen houdt van een meisje (omgekeerd werkt het voorbeeld net eender). Dan wil hij ook alles van haar weten: Wat vind je leuk? Waar ben je geboren? Hoe zit je familie in elkaar? Waar ben je op school geweest? Hij weet nooit genoeg. En dat allemaal omdat hij van haar houdt. Na dit verhaal kwam de clou: „Je houdt toch van de Here? Nu dan. Dan wil je toch ook zoveel mogelijk van Hem weten? Daarom kom je op de catechisatie.” En daarom gaan wij naar de kerk en daarom gaan wij naar een bijbelkring. Niet om samen een fijn gevoel te hebben of om van elkaar te horen wat wij vinden, maar om over de Here te horen, uit Zijn Woord, en om daarover te spreken, want alleen in Zijn Woord kunnen wij de Here leren kennen. En alleen als wij Hem zo hebben leren kennen, kunnen wij zeggen: „Zo zegt de Here.” En daar gaat het om.

Wij knipten dit artikel uit de 'KERKBO-DE van nederlands gereformeerde kerken'. Het is van de hand van Drs. C.P. Kleingeld te Alphen a/d Rijn. Wij nemen van zijn pennevruchten regelmatig met instemming kennis. Ook de inhoud van bovengenoemd stuk is een schot in de roos! We moeten leren luisteren naar het Woord van God. Dat is onze bron en norm!

Enschede

O. Mooiweer

Mies Beeuwkes, Amsterdam

Stichting Kuria

Een Curieuze terugblik

Geschiedenis:

Initiatief van de reformatorische kerken

In de loop van de jaren zijn in Amsterdam vanuit de kerken contacten ontstaan met ernstig zieke mensen die zich in de laatste fase van hun leven bevinden. Velen van hen zijn in een stad als Amsterdam erg eenzaam en sterven ook eenzaam. Gemeenteleden werden ingezet om daadwerkelijke hulp te geven in het ziekenhuis of bij de mensen thuis. Naarmate deze arbeid toenam, groeide het idee om dit gezamenlijk structuur te geven. De diaconieën van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt (initiatiefnemer), de Christelijk Gereformeerde Kerk, de Nederlands Gereformeerde Kerk, De Gereformeerde Gemeente en de Hervormde Kerk sloegen de handen ineen. Het idee kwam in een stroomversnelling, toen er ruimte beschikbaar kwam in een voormalig verpleegtehuis. Zo kon op 1 september 1992 de Stichting Kuria daadwerkelijk van start gaan.

Het doel van kuria

De Stichting Kuria heeft als doel: christelijke gastvrijheid en verzorging bieden aan mensen die aan een ongeneeslijke ziekte lijden en zich op hun sterven voorbereiden. Dit geldt voor allen die deze vorm van zorgverlening nodig hebben, ongeacht hun levensovertuiging en levenswandel tot nu toe.

Centraal in die zorg staat de persoonlijke aandacht voor de patiënt. Kuria wil een „thuis” zijn voor mensen die thuis willen sterven. De „patiënten” of beter „bewoners” beschikken in het huis over een eigen kamer, die zij geheel of gedeeltelijk met hun eigen spullen kunnen inrichten, voorzover ze die hebben. In totaal kunnen zes mensen worden opgenomen.

Een aanvraag voor opname kan gedaan worden door de patiënt zelf, familie, huisarts of ziekenhuis. Na de aanvraag volgt een gesprek met de patiënt en zijn of haar arts. Vervolgens wordt door een commissie op grond van de sociale en medische indicatie beslist of opname mogelijk is en op welke termijn.

Welke zorg biedt Kuria?

Vanuit de bijbelse visie op leven en sterven dragen veel medewerkers in woord en daad een steentje bij aan de zorg voor de medemens die op weg is naar zijn levenseinde. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de arts en verpleegkundigen. Verder kan de hulp

worden ingeroepen van een sociaal werkster en een pastoraal team. Het eerste jaar hebben zo'n veertig patiënten de laatste weken of maanden van hun leven in Kuria doorgebracht. Met dankbaarheid mag worden geconstateerd dat aan het doel wordt beantwoord. De reacties van de bewoners, hun familie en de verwijzende instanties zijn zeer positief. De meeste bewoners kwamen voor het eerst, of na lange tijd opnieuw, met Gods Woord in aanraking. Het daadwerkelijk betonen van christelijke barmhartigheid blijkt een krachtig getuigenis te zijn.

Door de belangrijkste ziektekostenverzekeraars wordt nog geen bijdrage geleverd voor de kosten die Kuria maakt. Het werk is tot nu toe mogelijk gemaakt door incidentele giften, en giften van diaconieën en donateurs. Ook in 1994 is Kuria hiervan afhankelijk.

Vrijwilligster in Kuria

Vanaf de informatieavonden voor vrijwilligers heb ik aan het project Kuria mee mogen werken. Werk waar ik met spanning naar uitkeek, want:

– Hoe zou het samenwerken zijn met mensen uit vijf toch onderling verschillende kerken?

– Legden we geen vreselijk zware druk op ons zelf door zo nadrukkelijk de christelijke barmhartigheid in ons vaandel op te nemen? Hoe moet je daar vorm aan geven?

– met wat voor mensen zouden we te maken krijgen en hoe reageer je daarop?

Als ik nu na ruim een jaar terug kijk op ons werk in Kuria, heb ik het idee dat ik bij een wonder mag staan toekijken, er zelfs in en aan mee mag werken. Het is heerlijk om in de ruim tachtig vrijwilligers en in de verpleegkundigen broeders en zusters te herkennen en je te realiseren dat zij hun steun vinden in gemeenten hier in Amsterdam en omgeving. Daarachter mag je dus een veel grotere groep medechristenen in Amsterdam vermoeden dan ik ooit voor mogelijk heb gehouden.

Christelijke barmhartigheid

Het zo dicht bij iemands sterfbed staan, brengt ons in een grote intimiteit, waarin we elkaar hard nodig hebben. De zorg voor elkaar, de gesprekken met elkaar nemen een belangrijke plaats in. Hoe belangrijk is het elkaar vanuit die gemeenschappelijke basis te troosten en te bemoedigen.

Het „zware juk” van de christelijke barmhartigheid blijkt licht te zijn. Het is geen maatschappelijke profiel-schets, we mogen hier doen wat onze hand vindt om te doen. Het blijkt werk te zijn dat als vanzelf liefde voor je medemens oproept. Niet als presentatie, maar als vrucht. Telkens weer ervaar ik de verwondering als ik zie hoe mensen bij ons tot rust komen. Zelfs mensen die zo aan de zelfkant van de samenleving hebben geleefd, dat zij het nergens konden uithouden, voelen zich bij ons thuis. Steeds weer

bedenk ik dan dat we toch niets bijzonders doen. Het gaat vanzelf.

Hoewel de zorg voor mensen de eerste bedoeling is van Kuria, worden veel mensen geprikkeld tot vragen naar onze beweegredenen. Dit geldt zowel voor bewoners als voor hun familie en vrienden. Tijdens de gezamenlijke maaltijden 's avonds kunnen dan ook soms diepgaande gesprekken ontstaan. Deze gesprekken maken verschillen soms pijnlijk duidelijk, maar we krijgen daarmee ook een mogelijkheid om te vertellen wat de ander daar ook mee doet.

In onze behoefte wordt wonderlijk voorzien

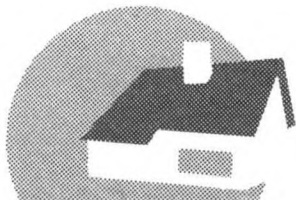
In vind het een wonder te merken hoe God zelf lijkt te zorgen, (moet ik niet zeggen zorgt?) voor de doorgang van ons werk. Juist doordat we zo afhankelijk zijn van giften zijn we ook zo afhankelijk van Hem. Op onverwachte manier worden soms onze behoeften gezien en wordt erin voorzien. Ook van buitenkerkelijke kant komen er soms giften binnen. Mensen die gehoord hebben dat we dingen missen, geven zodat we zaken kunnen aanschaffen die het werk praktisch verlichten. Zo mochten we, in het afgelopen jaar, een instellingsafwasmachine aanschaffen, evenals een instellingswasmachine en een droger. Een wonder vond ik het te merken hoe er in de vakantieperiodes geen gaten vielen. Vanuit Groningen en Zeeland werd ons hulp aangeboden. Met pakken informatie en donateurfolders ging men weer terug, om in de volgende vakantieperiode weer beschikbaar te zijn.

Werken in Kuria, leren vertrouwen

Zorgen voor stervenden, mogen delen in die intimiteit, betekent ook leren van stervenden. Zij gaan ons voor op een weg die wij ook zelf eens moeten gaan. Ik ben me in het afgelopen jaar meer dan ooit bewust geworden van mijn eigen sterfelijkheid en mijn eigen afhankelijkheid van mijn Vader, maar ook van mijn leven en mijn afhankelijkheid daarin van Hem.

In mijn werk hier ervaar ik hoe Hij heel dicht bij aanwezig wil zijn. Hoe Hij zorgend en leidend richting geeft aan onze zorgverlening. Hoe Hij genezend en helend werkt bij de medemens die aan onze zorg is toevertrouwd. Hoe Hij noden ziet en erin voorziet.

Dominee De Jong maakte in zijn referaat op de landelijke diaconiedag duidelijk dat er een in- en uitademing zou moeten zijn tussen het diaconale werk in de gemeente en het werk daarbuiten. Dat het een manier is om elkaar op te bouwen, te bemoedigen en te troosten. Als medewerkers van Kuria kunnen we niet buiten de steun van de gemeenten, we willen u daartegenover ook graag deelgenoot maken van het wonder dat we hier ervaren. Vanuit Kuria zijn dan ook altijd mensen bereid om te komen vertellen.

In dat huis daar woont een vrouw

Ytje Veeffkind-Eenkhoorn

Het werk van de Geest

Je vraagt je wel eens af wat het resultaat is van jarenlang evangelisatiewerk. Toen jaren geleden onze nieuwe kerk in gebruik werd genomen bleek, dat we in een kinderrijke buurt zaten. Daar moest iets mee gedaan worden vond de evangelisatiecommissie. Maar wat, dat wisten we nog niet direct. Toen kwam als een gebedsverhoring uit Eindhoven het idee naar ons overwaaien: organiseer voor de kinderen uit de buurt rondom de kerk een Vacantiebijbelschool in paas- en/of herfstvacantie. Vol goede moed zijn we daar toen aan begonnen. Het bleek een succes. Een waar gat in de markt. Honderd en meer kinderen kwamen er op af. Die eerste jaren was ons kerkgebouw bijna te klein voor al de activiteiten die de VBS met zich meebracht. De weken van voorbereiding waren stimulerend voor de onderlinge band met de medewerkers uit de eigen gemeente. Je ontdekte onvermoede talenten bij anderen en bij jezelf. Als het dan eindelijk zover was wist je met z'n allen ook: ons werk kan allen maar slagen als de Here het wil zegenen. Als de Heilige Geest door ons wil werken in de harten van de kinderen. Het Vacantiebijbelschoolwerk is in onze gemeente jarenlang de belangrijkste vorm van evangelisatiewerk geweest. Er kwam een kinderclub en een jongerenclub uit voort. Gesprekken werden gevoerd met ouders en een enkele keer zagen we een kind in de kerk. In de kersttijd werden meelevende kinderen en hun ouders uitgenodigd om het Kerstfeest in onze gemeente mee te vieren. En we waren blij als ze dat ook daadwerkelijk deden.

Maar de toeloop van de eerste jaren nam langzaam maar zeker af. De buurt om de kerk verouderde. De eerste jaren konden we volstaan met het befolderen van de straten rond de kerk en een berichtje in het plaatselijke krantje. Nu moesten ook de oude dorpskern en de omliggende straten een foldertje in de bus krijgen. En de kinderen kwamen – zij het jaar na jaar minder.

Het maakte ons een beetje triest. Wat deden we fout? Waren we te lang doorgeslagen? Deugde onze opzet niet

meer? Zaten we opeens op een verkeerde locatie of was het de concurrentie van de buurthuizen? En ten slotte: waarvoor hadden we ons zo uitgesloofd. Was er enig resultaat te zien op al dat jarenlange werk, gedaan met zoveel liefde en gesteund door zoveel gebed?

"Niemand die de hand aan de ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter hem ligt, is geschikt voor het koninkrijk van God," zegt de Here Jezus. Zo is het ook met ons evangelisatiewerk. Want terwijl wij mismoedig denken: "wat heeft het allemaal uitgehaald" – heeft Gods Geest allang zijn werk gedaan.

Toen ik op een middag met mijn winkelwagen voor de kassa van 's lands grootste kruidenier stond te wachten, zag Esther mij. In een paar jaar tijd kunnen kinderen soms onherkenbaar veranderen. Daarom duurde het even voor ik in het aardige meisje dat me zo onverwacht aansprak, het vroegere schoolkind herkende. Met haar jongere zusje was ze altijd een trouwe bezoeker geweest van de VBS. Haar moeder vond het maar wat gemakkelijk dat de twee kinderen gedurende de paas en herfstvacantie vier morgens wegwaren. Maar toen we later vroegen of de meisjes ook op de woensdagmiddagclub mochten komen, vond ze dat niet goed. Esther had notabene al gevraagd of ze een keer naar die kerk mocht. Nee, dat werd moeder te gortig. Maar Esther bewaarde alle knutselwerkjes die ze op de VBS had gemaakt. En de teksten en de versjes die ze had geleerd kon ze zich nog heel goed herinneren. En toen ontmoette ze Erik. En Erik ging naar de kerk. En bij zijn dominee zat ze nu op catechisatie. En over een poosje zouden ze trouwen. Ook in de kerk. Dat vertelde ze mij allemaal, die middag. Ik werd er heel blij en ook een beetje beschaamd van. Want de andere medewerkers kregen ook wel eens een dergelijke reactie. Van alle kinderen die in de loop der jaren langs ons heen zijn gegaan waren het er niet zo heel veel. Maar toch een paar. En dat is toch geweldig? We hoeven toch geen grote dingen voor onszelf te verwachten? Want zelfs als je helemaal niets hoort, betekent dat nog niet dat het gezaaide zaad verloren is gegaan. Soms kan het na jaren nog ontkiemen, als jij het allang vergeten bent. Het zaad is immers van de beste kwaliteit. Jij hoeft alleen maar te zaaien. En de rest is Gods zorg. Ik zal me er dus het hoofd niet over breken of het evangelisatiewerk enig resultaat heeft. Wij hebben gezaaid. Meer kunnen we niet doen. En als we mogen zien dat er iemand door ons werk voor de Here gewonnen wordt: Soli DEO Gloria.

Kerknieuws

Adreswijziging ds. L.W.G. Blokhuis

Het nieuwe adres van ds. L.W.G. Blokhuis luidt sinds 23 maart j.l.: Hymnestraat 11, 7323 KR Apeldoorn. Tel.: 055-665143.

Ned. Geref. Kerk van Kampen

Op 7 april a.s. zal emeritus-predikant ds. J.O. Mulder 65 jaar in het ambt van Dienaar des Woords staan.

Ned. Geref. Kerk van 's-Gravenhage

Ds. W.L. Kurpershoek, emeritus-zending in Zuid-Afrika en thans wonende te Pretoria, heeft aldaar op 21 februari j.l. een hartoperatie ondergaan, waarvan hij goed herstellende is.

Gehoopt wordt dat het uitgestelde verlof en afscheidsbezoek in Nederland in dit najaar zullen kunnen plaatsvinden.

Het adres van de familie Kurpershoek is: Postbus 14956, Sinoville, 0129, Pretoria, Zuid-Afrika.

Theologische Studie Begeleiding (TSB)

Dit jaar bestaat de TSB 25 jaar. Na de breuk met de Geref. Kerken Vrijgemaakt in 1967/68 vormden de theologiestudenten, studierend aan verschillende instituten, een kring, waarvan drs. H. de Jong begeleider werd. Later is deze begeleiding door de Landelijke Vergadering geformaliseerd. Behalve drs. H. de Jong werden nog 2 begeleiders benoemd, t.w. drs. H. Smit en drs. O. Mooiweer. In verband met dit jubileum werd een afscheidsbundel samengesteld door enige studenten van de TSB, welke werd opgedragen aan de 3 studiebegeleiders, die binnenkort hun taak neerleggen.

Op de Ontmoetingsdag van de kerken (16 april a.s. te Barneveld) kunt u de bundel verkrijgen voor de prijs van f 32,50, daarna wordt de prijs f 39,50.

Kort verslag regio Amsterdam-Haarlem

Wij citeren uit het kort verslag van de vergadering van de regio Amsterdam-Haarlem gehouden op 18 maart 1994 te Amstelveen ondermeer het volgende.

Ter voorbereiding van de instituering van de gemeente de Hoeksteen te Amsterdam-Noord zijn de brs. New-

brander en Viss uitgenodigd. Dezen doen kort verslag van hun levensloop, waarna zij hun mening over gedeelten uit de drie Belijdenisgeschriften en over de recente kerkgeschiedenis (vrijmaking 1944 en scheuring 1967) naar voren brengen en in de bespreking nader toelichten. Met blijdschap constateert de regio, dat er vrijmoedigheid is om de gemeente de Hoeksteen in de regio te aanvaarden. De beide broeders wordt Psalm 121 : 3 en 4 toegezongen, waarna br. Viss een dankwoord spreekt. Namens de regio nemen de di. Brink, Boshuizen Zwarts zitting in een overlegcommissie, die deze gemeente met raad terzijde zal staan. De tekst van de concept-brief aan alle Ned. Geref. Kerken wordt vastgesteld, evenals die van de concept-brief aan de Chr. Geref. Kerk van Amsterdam-Noord.

Ned. Geref. Kerk van Langerak

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op ds. W. van der Veer, predikant van de gemeente Maassluis.

Ned. Geref. Jeugdwerk (NGJ)

Met ingang van 1 april is het redactiesecretariaat van „Verkenning” overgenomen door Miriam de Rooy. Verzocht wordt bijdragen, mededelingen en andere copij voortaan aan haar te zenden. Adres: Boomstraat 2abis, 3582 KR Utrecht. Tel.: 030-511934.

Beroepbaarstelling

De regio Schiedam heeft kandidaat J. Schouls te Schiedam beroepbaar gesteld.

als 'het hospitaalschip' bekendstaande vaartuig.

De „Anastasis” komt naar Pernis voor een grote technische renovatie. Het schip moet een nieuw elektrisch hart krijgen om haar hulpverlenende taak goed uit te kunnen blijven voeren. De „Anastasis” is ruim veertig jaar oud en het huidige 'hart' kan niet voldoen aan de vraag naar wisselstroom. Drie Sulzer generatoren worden vervangen door twee Wärtsilä generatoren en het hoofdschakelbord wordt volledig vervangen met een wisselstroom schakelbord.

Mercy Ships Holland zoekt voor de periode 13/7 tot en met eind september 1994 daarom dringend naar voornamelijk technisch geschoolde vrijwilligers die mee willen werken aan deze HART-TRANSPLANTATIE. Er kan contact opgenomen worden met onderstaand adres.

GEBEDSTELEFOON

Gebed is de 'motor' waardoor we dit werk kunnen doen. Met het oog op de 'hart-transplantatie' ervaart Mercy Ships dat zij zonder de kracht van het gebed deze grote klus niet kan klaren. Om concreet aan deze 'motor' vorm te geven begint Mercy Ships Holland per 1 april 1994 met een gebedstelefoon. Bel 010-4102877 na kantooruren voor een gebedspunt over het werk van Mercy Ships. Elke week wordt een nieuw onderwerp ingesproken. Gebed is de 'motor' waardoor we dit werk kunnen doen. Bedankt voor uw gebed.

Voor meer informatie:

Mercy Ships Holland
Strevelsweg 700/317
3083 AS Rotterdam
Tel. 010-4102877
Fax. 010-4101380

„De Wittenberg” Open huis

Op zaterdag 23 april a.s. houdt „De Wittenberg” opnieuw open huis. U bent van harte welkom van 's morgens half elf tot ongeveer veertien uur.

EH-Studiedag over 'Ecologie en rentmeesterschap'

Op vrijdag 22 april a.s. organiseert de EH een studiedag over 'Ecologie en rentmeesterschap'. In de geschapen wereld treffen wij een aantal 'terugkoppelingsmechanismen' aan. Door wederzijdse beïnvloeding van plant en dier met de omgeving treedt regulatie op. De vraag is: Hoe gaan wij als christenen hiermee om en zien wij hierin de hand van de Schepper? Twee inleiders zullen over dit actuele onderwerp een bijdrage leveren. Drs. H.R. Murris gaat vooral in op het bestaan en de soorten mechanismen en drs. U.G. Hosper bespreekt een praktijkgeval van het gebruik van deze mechanismen in een beschermd natuurgebied.

De titel van de lezing van drs. H.R. Murris, docent biologie aan de EH,

luidt 'Terugkoppeling in ecosystemen. Aanknopingspunt voor rentmeesterschap?'. Drs. U.G. Hosper, adjunct-directeur van 'It Fryske Gea' houdt een referaat getiteld 'Reewildbeheer in de Alde Feanen. Een praktijkgeval'. Er is vlop gelegenheid voor discussie. De voorzitter van deze dag is de heer J. Poeder, medewerker van de EH en voorzitter van de Stichting Kritisch Faunabeheer (SKF).

De studiedag vindt plaats in het EH-gebouw, Drentsestraat 1/hoek Puntenburgerlaan, Amersfoort en duurt van 15.00-21.00 uur. De toegangsprijs is f 10,- incl. syllabus. Voor koffie/thee wordt gezorgd. Soep is verkrijgbaar, maar men dient zijn eigen broodpakket mee te nemen. Telefonische opgave wordt zeer op prijs gesteld; tel. 033-621731.

Studentenhuisvesting Zwolle

De studentenhuisvesting is in 1985 opgezet door de Chr. Ger. Kerk en de Ned. Ger. Kerk II, beide te Zwolle en beschikt over 16 zit-/slaapkamers, alle voorzien van keuken (incl. kookplaten en koelkast). Huurprijs momenteel f 3600,- per jaar, incl. gemeenschappelijke voorzieningen: toilet- en douchegroepen, grote huiskamer, wasmachine en telefoon.

Toewijzingscriteria: levensovertuiging, leeftijd (vanaf 17 jaar) en afstand onderwijs huis-opleiding.

Informatie/opgave: S.D.J.Z., Van Haersoltemarke 13, 8016 DC Zwolle.

Jongerenhuis Leiden

De Stichting Evangelisch Jongerenhuis heeft een pand aan de Oude Singel in het centrum van Leiden, waar enkele kamers worden verhuurd aan jongeren die vanwege studie of baan in Leiden zijn komen wonen.

Op de begane grond is een ontmoetingsruimte, PLEXAT. Voor de jeugd van de Ned. Gereformeerde Kerk te Oegstgeest is het een eigen honk. Bovendien worden er allerlei activiteiten georganiseerd, zoals gezellige avonden, lezingen en maaltijden, waar ook jongeren die niet in het huis wonen hartelijk welkom zijn. Inlichtingen bij: mevr. D.M. Vonk-Klein Haneveld, Frans Halslaan 6, 2343 EH Oegstgeest, tel. 071-171670.

Jongerenhuisvesting Utrecht

Wanneer je in Utrecht wilt gaan wonen, omdat je er voor het eerst gaat werken of studeren, dan kan de Stichting Evangelische Huisvesting (SEH) jou misschien aan een kamer helpen. De Stichting stelt zich namelijk ten doel jongeren die voor het eerst zelfstandig gaan wonen, voor een jaar onderdak te geven in een christelijk geïnspireerde omgeving.

De SEH is opgericht op initiatief van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Utrecht en heeft elk jaar negen kamers beschikbaar in het huis aan de Boomstraat voor jongeren die ver buiten Utrecht wonen. In het huis woon je

Onder andere(n)

Mercy Ships Holland (A ministry of Youth with a Mission)

Hart-Transplantatie
OP 13 juli zal de M/S „Anastasis” in Pernis, bij Rotterdam aanmeren. De Anastasis, het negen verdiepingen tellende en 12.000 ton metende vlaggeschip van MERCY SHIPS (een onderdeel van Jeugd met een Opdracht), bevat drie operatiekamers en een laadruim van 3.000 kubieke meter. De bemanning van 325 mensen – die meer dan 25 nationaliteiten vertegenwoordigen – neemt in mobiele teams deel aan evangelisatie, medische, tandheelkundige, bouwkundige, landbouwkundige en watervoorzieningsprojecten. De nadruk op het medische en hulpverleningswerk opent deuren naar landen en mensenharten voor het

zelfstandig, maar maak je tegelijk deel uit van een woongemeenschap bestaande uit negen jongeren en een hoofdbewonersechtpaar.

Voor informatie over verdere (huur-)voorwaarden en een aanmeldingsformulier kun je (tot 1 juni) schrijven naar: Secretariaat SEH, Aartsbisschop Romerostraat 297, 3573 AL Utrecht.

Eindhoven: Interkerkelijke Stichting Evangelisch Centrum Koenraad (ISECK).

Doelstelling van onze stichting is het bieden van een christelijke woonomgeving aan jongeren in de leeftijdsgroep van 17 tot 25 jaar, met name in de fase van overstap van ouderlijk huis naar zelfstandigheid.

ISECK biedt de mogelijkheid tot gezamenlijke kamerbewoning aan jonge mensen die zich erop richten om in hun levensstijl hun christen zijn tot

uitdrukking te brengen. Dat houdt onder meer in wederzijdse belangstelling tonen, en samen optrekken. De woongroep bouwt zelf de vorm op waarin de doelstelling gestalte krijgt. De hoofdbewoner(s) zijn daarbij stimulator en coördinator. Het bestuur volgt op afstand, maar met belangstelling wat er uit komt. Jonge mensen in hun ontwikkeling zoeken soms steun en kunnen die in beperkte mate verwachten bij huisgenoten, hoofdbewoner of bestuur. Maar met betrekking tot ondersteuning beperken wij ons (voorlopig) tot bewoners die een voldoende geregeld leven hebben en waarbij geen sprake is van professionele begeleiding.

We beschikken over twee panden in Eindhoven. In de Hoogstraat wonen 12 jongeren, waarvan één als hoofdbewoner optreedt. In de Cyclamenstraat wonen 8 jongeren waar een jong echtpaar de rol van hoofdbewoner heeft. In

beide huizen is de samenstelling van de woongroep heel gevarieerd; meisjes en jongens, diverse kerkelijke groeperingen, diverse opleidingen, en werkende jongeren.

We streven naar een evenwicht tussen een voldoende lange woonperiode zodat gemeenschapszin zich kan vormen, en toch voldoende doorstroming zodat we ook jaarlijks aan nieuwkomers een woongelegenheid kunnen bieden. Het huurcontract heeft in eerste instantie een looptijd van twee jaar; in overleg met het bestuur kan tot verlenging worden besloten. Over de toelating wordt beslist door een commissie die bestaat uit de bestuurscontactpersoon voor het betrokken huis, de secretaris en de hoofdbewoner(s).

Kontaktpersoon is de secretaris J.G. Bok; de Bleker 31, 5506 BA Veldhoven; tel. 040-533287.

ONDERSTEUNT U BARMHARTIGHEID ANNO NU?

Stichting kuria beheert een huis waarin christelijke barmhartigheid wordt geboden aan mensen die in de laatste maanden van hun leven zijn. Om deze vorm van naastenliefde in stand te houden is geld nodig.

Stichting kuria
Valeriusplein 6, 1075 BG Amsterdam
Postbank: 8377. Bank: 445 965 495.

Ondersteun die barmhartigheid, juist in deze tijd!

Verbreed
je horizon

Zoek het hogerop!

- **EEN ERKENDE HBO-OPLEIDING**
voor godsdienstonderwijs, missionair en pastoraal werk
- **VORMINGSJAAR**
bezinning op je christen-zijn in deze wereld
- **OPLEIDINGSJAAR ZENDING EN EVANGELISATIE**
je beroep combineren met missionair of diakonaal werk
- **KORTE CURSUSSEN**
praktische toerusting voor gemeenteleden

KRAKELINGWEG 10,
3707 HV ZEIST,
TEL. 03404-24166

De Wittenberg
CHRISTELIJKE HOGESCHOOL
EN TOERUSTINGSCENTRUM

OPEN HUIS: 23 april 1994 om 10.30 uur

WOORD & DAAD

Via Woord & Daad kunt u uw arme naaste in de Derde Wereld te hulp komen. Circa tweederde van de wereldbevolking bevindt zich aan de verkeerde kant van de kloof tussen rijk en arm. Geef uw verre naaste een beter bestaan! Onze materiële hulp gaat samen met het bijbels getuigenis.

FINANCIËLE ADOPTIE

Een goed voorbeeld van hulpverlening is financiële adoptie. Voor f 40,- per maand zorgt u voor voedsel, kleding en christelijk onderwijs voor een kansarm kind. Bel ons en meld u aan! Vraag om ons gratis kwartaalblad. Giften welkom!

STICHTING REFORMATISCHE HULPAKTIE WOORD EN DAAD
Postbus 560 - 4200 AN GORINCHEM - Telefoon 01830-24288
Postgiro 30.20.900 - ING Bank 68.23.44.222

Geven doet
kinderen leven!